

18 23.10.2013

KIRKKO & KOTI

Hikeä. Hautoja.
Sami Länsivuori
ja ruumiillisuus.

→ 16

Richard Nicholls
ja romantiikkaa
Corkin kirkossa

→ keskiaukeama

KIRKKO
& KOTI

100
vuotta
1913–2013

Arabikevät muuttui takatalveksi

→ 2

AJANKOHTAISTA

Keskusseurakuntatalo jää nykyiseen käyttöön

Yhteinen kirkkoneuvosto teki päätöksen, että toistaiseksi keskusseurakuntatalo pidetään nykyisessä käytössä.

Seurakuntayhtymän kiinteistöstrategian mukaan keskusseurakuntatalon tulevasta käytöstä on laadittu selvitys tämän vuoden aikana. Lopullinen selvitys sisälsi kuusi eri vaihtoehtoa ja niiden kustannuslaskelmat.

Yhtenä päätavoitteena oli selvittää kiinteistön muuttaminen vanhusten palveluasunnoiksi. Myös koko kiinteistön myyminen oli mahdollinen vaihtoehto.

”Tämähän on hyvällä paikalla ja rakennus-oikeuttakin jäljellä”, hallintojohtaja **Timo Korhonen** huomauttaa.

Seurakuntayhtymän selvitystyön ohjausryhmä perehtyi eri vaihtoehtoihin ja päätyi esittämään, että mikään niistä ei ole taloudellisesti tai teknisesti jatkokehittämisen arvoinen.

Autopaikat lunastetaan

”Nykyisessä käytössä ylläpitokustannukset ovat hyvin alhaiset”, Korhonen selvittää.

”Lisäksi keskusseurakuntatalo on vasta 35 vuotta vanha, joten se ei vielä ole peruskorjauksiasä. Tarpeen mukaan teemme pienempiä korjauksia.”

Koska tilanne säilyy ennallaan, joutuu seurakuntayhtymä nyt myös lunastamaan puuttuvat autopaikat. Määräysten mukaan keskusseurakuntatalon kokoisella kiinteistöllä on oltava 104 autopaikkaa. Edessä on 52:n lisä-

paikan lunastaminen.

”Olemme kaupungin kanssa sopineet, että maksamme autopaikat vielä tämän vuoden puolella.”

Selvityksen keskusseurakuntatalon tulevasta käytöstä laativat Pöyry Finland Oy:stä diplomi-insinööri **Heikki Taimisto**, arkkitehti **Erja Koponen**, insinööri **Jarkko Karvonen** ja aluejohtaja **Panu Kangasniemi**.

HELI HARING

Seurakunnan käyttöön aikoinaan rakennettu talo säilyy seurakuntayhtymällä myös jatkossa.

PYSÄKILLÄ

Keväästä takatalvi

Vuonna 2007 ruuan hintakriisi alkoi nakertaa arabimaissa. Tyytymättömyys hallituksia kohtaan kasvoi.

Hyvinvointierot kasvoivat, eikä kansalaisilla ollut mahdollisuutta saada ääntään kuuluviin. Tulevaisuuden toivottomuudessa nuoriso nousi valtaa pitäviä vastaan. Mielenosoitukset puhkesivat kukkaan pitkin arabimaailmaa. Tammikuussa 2011 Egyptiin koitti arabikevät.

”Odotettu kevät kuitenkin muuttui pian takatalveksi”, kuvailee **Leena Mäkäpäinen**, joka on työskennellyt sairaanhoitajana Egyptissä yli 30 vuotta. Mäkäpäinen palasi muutama kuukausi sitten Suomeen eläkepäivikseen. Muun muassa Karttulan, Puijon ja Siilinjärven seurakuntien tukema nimikkolähetä ehti elää pyramidien ja autionaiden maassa kolmen presidentin aikana. ”Vuonna 1981 murhattiin **Anwar Sadat** ja alkoi **Hosni Mubarakin** 30-vuotinen kausi. Keväällä 2011 Mubarak syöstiin vallasta. Seuraavat vaalit voitti **Mohammed Mursi**, jonka vallan kaappasi armeija tänä kesänä.”

Ahtaista rajoista vapauden kaaokseen

Kun Mäkäpäinen 70-luvulla meni Egyptiin, maata kynnettiin härillä, ei traktoreilla. 90-luvulla arkeen tulivat tietokoneet ja matkapuhelimet, ja satelliitti-tv saattoi olla joka talossa. ”Kännykkään puhuivat niin aasilla ja kamelilla ratsastajat kuin yksinkertaisissa oloissa elävät beduiinaiset. Kaupunkeihin ilmestyi hienoja liikkeitä. Perinnekukujen käyttö väheni, naisten huntuun pukeutuminen lisääntyi, sillä islamin suosio kasvoi.”

”Tieto maasta ja maailmasta on nyt saatavilla”, Mäkäpäinen kertoo. Korruption ja itsevaltiuden maassa tieto on myös ollut säännösteltyä. ”Mubarakin aikana valtiollinen poliisi tarkkaili kansalaisia ja oppositiolehtiä lakkautettiin. Virkamiehiä piti lahjoa, jotta asiat menivät eteenpäin. Poliisia vihattiin.” Poliisin kohtaaminen saattoi merkitä pidätystä ja pahoinpitelyä. ”Maassa oli kuitenkin järjestys ja työtä. Turismi kukoisti, ei rikollisuus.” Korruptio-olosuhteissa iti unelma demokratiasta, josta myös pamfletit lupasivat vastausta ongelmiin.

”Minulle vuoden 2011 vallankaappauksesta seurasi ilo ja suru. Tunsin kulttuurin ja ajattelun, en uskonut tilanteen etenevän hyvin”, Leena Mäkäpäinen sanoo. Hänen mukaansa maa ei ollut valmistautunut demokratiiaan, joten elämä muuttui kaaokseksi. ”Poliisi lakkasi toimimasta. Rikollisuus lisääntyi. Maata

PÄÄKIRJOITUS

Rasti ruutuun ja verolle

Köyhä ja rapistunut kirkko, piha kuntoon talkoilla ja pappina eläkeläinen. Siltä näytti Caldanan Luterilainen Saksalainen Seurakunta Pohjois-Italiassa vuosituhannen vaihteessa. Kirkkoa käyttivät yhdessä Luterilainen Saksalainen ja Reformoitu Hollantilainen Seurakunta.

Sama kylä viitisen vuotta myöhemmin näytti aivan toiselta: kirkolla on upeat toimitilat, joissa seurakunnan työtä tekee oma pappispariskunta, joka saa normaalia palkkaa. Tilat ovat vain luterilaisten käytössä ja reformoiduilla on oma kirkko.

Mitä tapahtui? Italiassa tehtiin verolakiin muutoksia viime vuosikymmenen puolivälissä. Riippumatta siitä, minkä uskontokunnan jäsenyyteen itse kuuluu vai kuuluuko mihinkään, jokaisen on rastitettava ruutuun kohde, jolle haluaa kaikkien samansuuruisena maksaman uskontoveronsa suorittaa.

Verosta ei siis vapaudu eroamalla kirkosta. Tilastollinen kohina saa aikaan sen, että kun ihmiset vapaasti valitsevat kenelle tukensa antavat, pienet yksiköt hyötyvät ja suuret kirkot menettävät tuloja. Pienimmät toimijat saavat lottovoiton.

Arkkipiispa **Kari Mäkinen** antaisi verotusoikeuden kaikille uskontokunnille myös Suomessa. Hän herätti alkusyksystä ihmetystä kommentoimalla asiaa Keski-suomalaisen haastattelussa 9.9.2013. Vaikka joiltakin yksilöiltä poistuisi taloudellinen motiivi erota kirkosta, se kuitenkin saattaisi vähentää kirkon työn taloudellista turvaa.

Ortodoksisen kirkon arkkipiispa **Leo** soisi verotusmahdollisuuden myös kato-liselle kirkolle. Esimerkiksi Helluntailiike ei ole ollut innostunut ottamaan rahaa vastaan, koska se näkee vapaaehtoisen antamisen uskon hedelmäksi.

Verokeskustelu on keskeinen osa sitä kokonaisuutta, miten järkevimmin turvataan kirkon tekemät yhteiskunnallisesti merkittävät tehtävät kuten hautaustoimi, väestökirjanpitoon liittyvät tehtävät ja merkittävien kulttuuriympäristöjen vaaliminen. Vuonna 2011 nämä kulut olivat 137 miljoonaa euroa.

Viime vuodet kirkon taloutta on turvattu kirkon jäsenten maksaman kirkollisveron lisäksi myös yhteisöverolla, mikä tarkoittaa suurta heilahtelua talouden suhdanteissa. Samaan aikaan hoidettavat tehtävät eivät kuitenkaan vähene mitenkään, päinvastoin. Tällä hetkellä kirkon jäsenet rahoittavat kirkkoon kuulumattomien palveluita vuositasolla kymmenillä miljoonilla euroilla.

Viime viikolla julkistetussa mietinnössä esitetään, että yhteisöveron sijasta rahoitus siirtyisi osaksi normaalia valtion budjettia. Asiaa valmistellut työryhmä tiedostaa kuitenkin riskin, joka kaikkeen poliittiseen päätöksentekoon liittyy: poliittinen mielite horjuu, ja uutta hallitusohjelmaa kirjoitettaessa olo on jälleen kerran epävarma.

ULLA REMES
ulla.remes@evl.fi

TUIJA HYTTINEN

Piispa Jari Jolkkonen

+ **Kirkko ja koti -lehden** juhlat vuosi huipentui medialle järjestettyyn tilaisuuteen 11.10. Yhteiselle aamiaiselle ja sitä seuranneelle **Mikael Pentikäisen** luennot oli saapunut noin neljäkymmentä vierasta. Pentikäinen haastoi kirkkoa olemaan sanojensa mittainen, läpinäkyvä, jatkuvasti kehittyvä ja arvoilleen uskollinen - luottamus syntyy olemalla uskottava arjessa. Pentikäisen puhe on kuunneltavissa osoitteesta: <http://www.kantti.net/artikkeli/2013/10/miten-kirkko-voi-vahvistaa-luottamusta>

100-vuotiasta seurakuntalehteä voi muistaa tekemällä lahjoituksen Kirkon Ulkomaanavulle Syyrian pakolaisten auttamiseksi. Tili: FI33 1572 3000 5005 04, viestiksi Kirkko ja koti 100 vuotta.

+ **Kuopion hiippakunnan** piispantarkastuskäytäntöä on uudistettu. Ensimmäinen uuden käytännön mukainen tarkastus toimitettiin Valtimon seurakunnassa. Yksi uudistuksen tarkoitus oli vähentää tarpeetonta työtä. Painopistettä myös haluttiin

muuttaa pois menneen tarkastelusta ja suunnata sitä enemmän nykyhetkeen ja tulevaisuuteen.

Piispantarkastuksen tarkoitus on arvioida seurakunnan toimintaa ja etsiä tulevaisuuden visioita.

+ **Tiekirkkoista suosituin** oli toista vuotta peräkkäin Turun tuomiokirkko, jossa vieraili yli 70 000 kävijää. Kuopion Tuomiokirkko oli sijalla yhdeksän. Tiekirkko-kampanjassa oli kesällä 2013 mukana yhteensä 279 suomalais-ta kirkkoa. Tilastoitua kävijätie-

toa keräsi joka kolmas kirkosta, ja näissä kävijöitä oli keskimäärin 2400 kirkkoa kohden. Yhteensä tiekirkkoissa vieraili arviolta 350 000 henkilöä.

+ **Vuoden kristillinen kirja 2013** -finalistit ovat **Pirjo Kantalan**, **Pekka Y. Hiltusen**, **Jaana Rönttilän** ja **Olli Valtosen** (toim.) Rukousten kirja, **Antti Nylénin** Tunnustuskirja, **Tapio Puolimattakan** Viisauden ja tiedon aarteet Kristuksessa, **Pauliina Rauhalan** Taivaslaulu, **Juha Sepon** Kirkonmies ja muuttuva maailma sekä **Janne Villan** Hengellinen väkivalta. Voittajan valitsee tänä vuonna laulaja **Riki Sorsa** Helsingin kirjamessuilla ensi sunnuntaina.

+ **Kuopion hiippakunnassa** on tehty ensimmäinen yhteinen toimintalinjaus, joka koskee sekä piispaa, tuomiokapitulia että hiippakuntavaltuustoa. Painopisteinä ovat hengellisen elämän ja kirkon sisäisen yhteyden vahvistaminen, seurakuntien rakennemuutoksen läpi vieminen sekä yhteiskunnallinen vaikuttaminen.

VUOKKO VÄNSKÄ

vallattiin kuin villissä lännessä. Demokratia ymmärrettiin täydellisenä vapautena ja 'antaa mennä' -asenteena."

Arabikevään jälkeen arki Egyptissä hankaloitui. Junaliikenne ei toiminut. Bensaa ja kaasua jonotettiin päivä tolkkulla. Leipää säännösteltiin. Sähkökatkot aiheuttivat vahinkoja sairaaloissa, pilaannuttivat ruokia ja tekivät elämän kuumassa maassa tukalaksi. Yhteiselämä kärjistyi tappeluiksi. "Minun asuinseudulani mellakoita oli vähän, mutta ryöstöt lisääntyivät. Pelloilta varastettiin sähköjohtoja ja puhelinkaapeleita nikkelin ja kuparin takia. Kännyköiden turvin yhteys säilyi."

"Olen työskennellyt köyhän kansanosan parissa. Ihmisten on vaikea ostaa ruokaa ja hankkia koulutusta. Ei ole sosiaal-apua, vaan hätätilanteissa sairaalaan tullaan suvun ja naapurien auttamana."

Talous vaikuttaa myös avioitumiseen: "Muslimimies voi ottaa neljä vaimoa, mutta avioituminen on kallista ja pitää pysyä huolehtimaan vaimosta. Moni mies on jo yli 30-vuotias ennen kuin perustaa perheen. Vain virallinen avioliitto taas takaa lapselle henkilöllisyystodistuksen."

Missä rakkaus?

"Vaikka taistelu leivästä on jokapäiväistä, ihmiset ovat yllättävän positiivisia. Nuoret haaveilevat helpommasta elämästä." Sopeutumiseen vaikuttaa uskonto, Allahin tahto.

"Kevään 2011 jälkeen oli suuri toivo ja suuret muutokset. Kun aikaa kului eikä mikään muuttunut, alkoi toivottomuus." Katteettomien lupauksien keskellä ihmisten keskinäinen rakkaus on joutunut lujille. "Vaikka naapurista on ollut apua, kaasu- ja leipätappelut kertovat myös ihmisten välille syntyneestä vihasta."

Arabikeväässä on kyse yhteiskunnan muutoksesta ja politiikasta. Pahoinvoinnin ilmapiiirissä kevät heijastuu paikoin myös uskontojen välille. "Viime kesänä on poltettu kristittyjen koteja, kouluja, kauppoja ja kirkkoja. Moni kristitty on muuttanut maasta, koska ei koe itsellään olevan tulevaisuutta Egyptissä, mutta moni haluaa pysyä kotimaassaan ja toimia sen hyväksi."

Tilanne on myös yhdistänyt kristittyjä. "Esimerkiksi kopti-kirkko ei ennen ollut kiinnostunut yhteiskristillisyydestä, mutta nyt on yhteinen sävel rukoilla ja toimia yhteiseksi hyväksi", Mäkäpäinen kertoo. Kristityillä on toivon näkökulma. "Jumalan lupaus 'Siunattu olkoon kansani Egypti' Raamatussa Jesajan kirjassa vakuuttaa egyptiläisiä kristittyjä siitä, että Jumala rakastaa ja tahtoo siunata ja auttaa heitä näinä vaikeina aikoina."

SINI-MARJA KUUSIPALO

Leena Mäkäpäinen kuvaa Egyptiä sydämensä kautta: "Minä rakastan sitä kansaa ja maata, toista kotimaatani. Toivon, että ihmiset pääsisivät elämään normaalia elämää, jossa on työtä, koulutusta ja rauhallinen vanhuus."

KOLUMNI

Hengellinen väkivalta

Sappi kiehui, kun kuuntelin, mitä pahaa ihmisille on tehty uskonnon nimessä tai vinoutuneiden uskonyhteisöjen varjoissa. Tutustuin uskonnon uhrien koskettaviin kohtaloihin kerätesäni aineistoa kirjaani Hengellinen väkivalta.

Joidenkin oma ajattelu tukahdutettiin ankaraan jumalaan ja hänen johtavaan guruunsa vedoten. Jotkut jäivät päähän taotun helvetinpelkonsa ja ahdistuksensa kanssa yksin, kun perhe ja ystävät hylkäsivät yhteisöstä lähteneen tai erotetun ”luopion”.

Maallikkosaarnaaja ui lukemattomiin liiveihin raamatullisin sanankääntein: mies vakuutti kullekin haareminsa jäsenelle, että he ovat jo ”hengellisesti naimisissa” eikä papin aamenta enää tarvita. Toisen lahkoon saarnaaja ”eheytti” nuorten miesten seksuaalisuutta omaan tyydytykseensä tähtäävin toimin.

Perusluterilaisena olen nauttinut

lähinnä kristinuskon avarahenkisistä ja armollisista puolista. Suuri osa suomalaisesta kristillisyydestä on niin terveellä pohjalla kuin se, sekalaisen seurakuntamme huomioon ottaen, olla voi. Silti ei sovi unohtaa uskonyhteisöjen marginaaleissa tapahtuvia väärinkäytöksiä. Ne tuottavat traumoja ja vieroittavat Jumalasta.

Joissakin kristillisiksikin itseään kutuvissa piireissä vallitsee vaikenemisen laki. Silmät, korvat ja suut suljetaan. Juuri kukaan ei uskalla puuttua ilmielviin ongelmiin tai johtajien törkeisiin toimiin. Uhrin unohdetaan. Tarvittavia toimenpiteitä yhteisön tervehdyttämiseksi ei käynnistetä.

Ongelmat tapaavat siirtyä sukupolvelta toiselle joukoissa, joissa ne vaietaan kuoliaaksi. Mutta synkkien salaisuuksien vyyhdit voivat alkaa purkautua, kun yksikin yhteisön jäsen rohkaistuu nostamaan kissan pöydälle.

Kristityt kamppailevat ihan samanaisten ongelmien, vallanhalun ja vahingollisten viettien kanssa kuin muutkin. On turha elätellä harhakuvitelmia synnittömistä pyhien yhteisöistä. Päinvastoin – hengellinen ylpeys käy lankeemuksen edellä.

Tarvitsemme uskonnollista kuluttajanvalistusta. Keskustelua siitä, kuinka voisimme ennaltaehkäistä uusien uhrien tuottamista ja auttaa niitä, jotka ovat jo saaneet siipeensä.

Väärinkäytösten selvittäminen on kivuliasta, mutta se kääntyy lopulta yhteisön parhaaksi, toisin kuin ongelmien salailu.

Palstalla kirjoittavat vuorotellen yliopistonlehtori Helena Kuntanen Kuopiosta sekä toimittaja Janne Villa Helsingistä.

Missä on surun tila?

Pitkälle surulle ei aina ole tilaa nuorten elämässä. Nuorten sururyhmät käynnistyvät ensimmäistä kertaa Kuopiossa. Marraskuussa alkaa Kuopiossa ensimmäinen läheisensä menettäneille nuorille suunnattu sururyhmä.

”Tai oikeastaan sururyhmä on vähän huono nimitys, sillä se saattaa ehkä säikäyttää potentiaalisia osanottajia. Itse kutsuisimme sitä ennemminkin selviytymisryhmäksi”, ryhmää vetävät nuorisotyönohjaajat **Anu Viippola** ja **Niklas Grönholm** pohtivat.

”Emme lähde etsimään vastausta kysymykseen miksi? Sen sijaan tarkoituksena on, että tapahtunut hyväksytäisiin ja surun kanssa opittaisiin elämään.”

Ajatus nuorten sururyhmästä on itänyt jo useamman vuoden ajan.

”Käytännön työssä on tullut selväksi, että vertaistuelle on tarvetta”, Grönholm selvittää.

”Monesti olen kokenut avuttomuutta, kun olen tavannut nuoria, jotka ovat menettäneet läheisensä. Jotenkin heitä olisi halunnut tukea, mutta välttämättä oikeita työkaluja ei ole ollut”, Viippola puolestaan pohtii.

Viippolalle ja Grönholmille tarjoutui tilaisuus kehittää näitä työkaluja, sillä nuorten sururyhmän käynnistäminen ja kehittäminen on osa heidän Diakin sosionomiopintojensa yhteistä lopputyötä.

Jokaisen suru on omanlaisensa

Ryhmänvetäjät eivät halua luoda liian tiukkoja raameja tapaamisten sisällölle.

”Yritämme painottaa sitä, että jokaisen suru on omanlaistansa. Kaikkien ei ole pakko surra saman kaavan mukaan.”

”Ryhmässä voi kertoa omasta surusta, mutta voi myös olla hiljaa.”

Tarkoitus olisi, että keskustelun ohella tehtäisiin myös jotain muuta.

”Mahdollisesti se voisi olla jonkinlaisia käsillä tekemistä. Musiikistakin monet voivat löytää keinon sanoittaa omaa suruaan.”

”Kuuntelemme osallistujien toiveita ja etenemme sen mukaan.”

Rohkeasti mukaan

Alustavan suunnitelman mukaan nuorten sururyhmä kokoontuu kuusi kertaa marras- ja joulukuun aikana.

”Jos tarvetta on, voidaan tapaamisia jatkaa myös ensi vuoden puolelle.”

”Ihanne olisi, että tästä tulisi seurakunnan jatkuvaa toimintaa.”

”Mukaan voi tulla vaikka menetyksestä olisi jo pitkäkin aika. Sen sijaan emme suosittele ryhmää sellaiselle, jonka läheinen on kuollut vasta hyvin hiljattain. Yleensä on hyvä odottaa ainakin muutama kuukausi, että shokkivaihe menee ohi.”

Viippola ja Grönholm tietävät, että monilla nuorilla on aikamoinen kynnys puhua surustaan.

”Ryhmään lähteminen vaatii rohkeutta – mutta se askel kannattaa ottaa.”

Ryhmä ei ole minkään yksittäisen seurakunnan palvelua, vaan kaikille seurakuntalaisille avoin.

Myöskään ikähaarukkaa ei ole haluttu rajata.

”Nyt on tarjolla sururyhmiä niin lapsille, nuorille kuin aikuisillekin. Hakija saa itse pohtia, mikä ryhmä olisi hänelle se sopivin.”

Lapsen surua ei voi sivuuttaa

Kun pieni lapsi kohtaa surun, hänen keuhkonsa käsitellä asiaa ovat rajalliset ja toisenlaiset kuin isomman ihmisen.

”Lasten sururyhmissä meillä on käytössä terapianuket, joista ensin pystytetään oman perheen kaltainen nukkerivi. Sitten lapsi saa oman perheensä rivistä kaataa sen nukan, jonka kuolema on kaatanut. Siinä lapset näkevät konkreettisesti, että meiltä puuttuu nyt isä ja teiltä äiti, meillä on kummallakin suru ja siitä me saamme yhdessä puhua”, kuvaa lasten sururyhmiä vetävä diakonissa **Maarit Kirkinen**, joka vetää ryhmiä **Riitta Murtorinteen** kanssa.

”Lapsi voi ajatella menevänsä kuoltu-

KIRKON KULMILTA

Ruukinpatruuna

Pohjois-Savon teollisuuden historia on myös täällä toimineiden rautaruukkien historiaa. 1800-luku oli näiden järvimalmiruukkien kulta-aikaa. Oli Vieremän Salahmi ja Sonkajärven Jyrkkä lisälmen pitäjässä, oli Souru Karttussa, oli Juankosken Strömsdal Nilsissä. Siellä olivat myös vähemmän tunnetut Korkeakoski Palonurmessa ja Urimalahti Varpaisjärvellä.

Urimajoen suulle 1700-luvun lopussa perustettu harkkohytty siirtyi jo muutaman vuoden kuluttua Taalainmaalta muuttaneille Elias ja Lars Dahlströmille. Syntyi uusi masuunimainen harkkohytty, kankirautapaja ja eräitä muita rakennuksia. Ruukki toimi Lars Fredrik Dahlströmin omistuksessa aina 1850-luvun lopulle. Sen jatkuvana ongelmana oli käyttövoimaan tarvittavan veden vähäisyys ja lopulta myös Lastukosken perkaamisen aiheuttama Syvärin vedenpinnan lasku.

Niinpä Dahlströmin poika Victor Edvard Dahlström perusti vuonna 1850 apuhytin Palonurmeen. Korkeakosken rakennettiin pato ja toiselle rannalle yksipiippuinen harkkohytty ja kankirautapaja. Kotinsa Dahlström perusti Levämäen tilalle Syvärillä. Jo vuonna 1853 hän myi omistuksensa veljelleen raatiemies Carl Robert Dahlströmille ja tämä taas ruukissa alusta asti työskennelleelle ruotsinmaalaiselle Nils Jesper Laierille. Häneltä se siirtyi Esaia Pietikäiselle. Harkkohytin toiminta päättyi tulipaloon vuonna 1866.

Luovuttuaan ruukista Edvard Dahlström toimi ensin jonkin aikaa Kuopion lääninhallituksessa ja siirtyi sen jälkeen Karttulan nimismieheksi. Vuonna 1860 hän asettui Kuopioon ja rakensi talon Tulliportinkadun varteen Puusepänkadun kulmaan, nykyisen Haaremin talon viereen. Sillä pai-

Edvard ja Johanna Dahlströmin hautapaasi Sankaripuiston vanhassa kalmistossa.

kalla asui parikymmentä vuotta myöhemmin insinööri A. A. Thesleff ja hänen perheensä. Yksi perheen lapsista oli sittemmin taidemaalarina tunnetuksi tullut Ellen Thesleff.

Vuonna 1863 kuollut Victor Edvard Dahlström ja hänen kaksi vuotta myöhemmin kuollut puolisonsa Johanna Sofia (o. s. Järnefelt) on haudattu Hatsalan vanhaan kalmistoon. Heidän Tulliportinkadun puoleisella sivustalla sijaitsevalla haudalla oleva kivipaasi on yksi niistä vähän yli sadasta hautamuistomerkestä, jotka ovat jääneet jäljelle Sankaripuiston paikalle Multimäelle vuonna 1811 vihitystä kalmistosta.

HELENA RIEKKI

TUJJA HYTTINEN

”Pitkälle surulle ei ehkä ole tilaa nuorten maailmassa. Sururyhmässä voi purkaa tunteitaan toisten saman asian kokeneiden kanssa”, Anu Viippola ja Niklas Grönholm painottavat.

aan isän viereen tai äidin kainaloon, nuori voi puhua vaikkapa lampun sammumisesta. Vauvalle jo nukah-taminen on pieni kuolema ja hyl-kääminen pahempaa kuin kuolema – jo hyvin pieni lapsi tuntee läheisen menetyksen”, kuvaa kuvataide-terapeutti ja kouluttaja **Katriina Jääskeläinen**, joka koulutti hiljattain kuopiolaisia kirkon työntekijöitä kohtaamaan surevia.

Jo Kalevalassa kehoitetaan antaman surun ja itkun tulla kun ne tulevat.

”Miten sitten kohdata surevaa pientä? Olen neuvonut, että ota lippalakki pois, kyykisty lapsen tasol-

le ja kysy mitä lapsi tarvitsee. Kerro, että olet tullut auttamaan häntä!”

Oleellista on elämän ja arjen jatkuminen, syöminen ja nukkuminen kuten ennenkin.

”Lapsi voi väistää omaa suruaan ja säästää vanhempiaan, jotta jäljelle jäänyt olisi vielä jäljellä kauan. Käsittelemätön suru jää möykkyksi, joka voi muuttua katkeruudeksi ja vihaksi. Myös pettymyksen ja vihan tunteet pitää saada kohdata, ja ryhmä voi siihen olla hyvä kanava”, Jääskeläinen kertoo.

Joskus lapsi myös syyllistää itseään. Nuori, jonka kehitystehtävä nuorena on päästä irti lapsuuden

perheestä, voi olla erityisen haastavassa tilanteessa, jos hän menettää vanhempansa. Se voi näkyä ”jumittamisena” esimerkiksi opiskeluai-

kana. ”Syntymä ja kuolema ovat ihmisen osa. Muistoja kannattaa vaalia. Mitä äiti sanoisi nyt? Mitä isä neuvoisi nyt?”

”Ei isä ole kuollut. Se elää täällä näin, mun sydämessä.”

Nuorten sururyhmä kokoontuu 11.11. alkaen klo 17.30 Vanhassa pappilassa, Kuninkaankatu 12. Ilmoittautumiset 4.11. mennessä.

**HELI HARING
JA ULLA REMES**

MITÄ MIELESSÄ?

Kuuletko minua?

Titta Väisänen Kuopion kuulo ry:n puheenjohtaja kertoo, että aikuisväestöstä 15 prosentilla on kuulon alenema, yli 65-vuotiaista joka kolmannella. Kuulon kanssa taistelu on suomalaisten yleisin terveysongelma.

Milloin pitää hakea apua?

”Kun toisen puheesta ei saa selvää, ei kuule puhelimen hälytysääniä, televisio huutaa, hälyiset tilaisuudet ovat rasittavia tai kun korvat soivat ja ovat tukkoiset. Mene työterveyslääkärille tai omalääkärille, joka voi lähettää jatkotutkimuksiin. Tärkeintä on, että ongelman tunnistaa, sen jälkeen tunnustaa ja lähtee hakemaan apua.”

Hakevatko ihmiset apua kuulo-ongelmiin?

”Olen ymmärtänyt, että jollakin tavalla pelätään leimautumista, kun valitetaan huonosta kuulosta. Työelämässä olevat ehkä pelkäävät tunnustaa asiaa. Ikäihmiset laittavat huonon kuulon iän piikkiin. Oma asenne ratkaisee. Monilla, jotka eivät kuule kunnolla, voi tulla sosiaalista syrjäytymistä, joten avun hakeminen on tärkeää niin nuorelle kuin vanhemmallekin.”

Millaista apua on tarjolla?

”Erilaisia kuulolaitteita ja apuvälineitä. Kuntoutus ja opastus laitteiden käyttöön on tärkeää. Me kuulo ry:ssä tarjoamme neuvontaa, meillä on esimerkiksi joka toinen tiistai Suokadun palvelutalolla kuulolähipalvelua.”

Miten voin hoitaa kuuloani?

”Lähde pois meluisasta paikasta, MP3-soittimet pienemmälle, ja esimerkiksi ammunassa tai moot-

torisahalla työskenneltäessä kuulosuojaimet korviin. Usein mietin, miksi pienille lapsille ostetaan usein meluisia leluja, jotka äännelevät ja vinkuvat. Ennen kaikkea lasten kuuloa pitäisi suojata.”

Missä rauhoitut ja annat korvien levätä?

”Savulahdessa on meidän kesämökkimme. Istun järven rannalla ja katson veden pintaa laiturilla. Kännykkä saa olla tavassa. Siellä on rauhoittumisen paikkani. Samoin silloin, kun lähdemme melomaan kanootilla järvelle.”

**Teksti ja kuva
HANNA KARKKONEN**

Perunkirjoitukset

Luotettavasti – asiakasystävällisin hinnoin
Tapionkatu 5–9 Kuopio
(myös Siilinjärvi, Nilsinä)
Tilisara p. 046-892 1422

PERHEOIKEUDEN LAKIASIAT

esim. avioehto, testamentti, perunkirjoitus
alkaen 300 € + kulut + alv 24 %

Asianajotoimisto Kalevi Pitkänen Oy

Puistokatu 6, 70110 Kuopio
puh. (017) 282 2211 • faksi (017) 282 3101
www.kalevipitkanen.com • aatsto@kalevipitkanen.com

ASIANAJOTOIMISTO KOLARI&CO.OY

Seppo Kolari, Matti Reinikainen,
Ville Heikinheimo, Katriina Manninen, Kristian Kakko
Kauppakatu 39 A, 4.krs, 70100 KUOPIO
(017) 265 7777/puh. (017) 261 1085/fax.
www.kolari-co.fi

kumppanina
KATRINA

**Sivut
sujuvasti
nettiin**

www.sujuu.fi

Perintö- suunnittelun edut -tilaisuus

**ti 29.10.2013 klo 18.00 Pohjois-Savon OP:n
Kuopion konttorin pankkisali** (os. Puijonkatu 25)

- Miksi perintösuunnittelu kannattaa?
- Perintösuunnittelun monet keinot
 - testamentti
 - ennakkoperintö
 - lahjat
 - testamentista luopuminen
- Miten perintöä verotetaan?

Tilaisuudessa pankkimme asiantuntijat vastaavat perintösuunnittelua koskeviin kysymyksiin.

Ilmoittaudu pe 25.10. mennessä
psop.tilaisuudet.kuopio@op.fi tai puh. 010 258 8501*.
Tilaisuuteen mahtuu 120 henkeä.

Tervetuloa!

Pohjois-Savon OP

* Puhut 010-numeroin maksavat (sis. 24% alv) kaikkialla Suomesta soitettaessa lankapuhelimesta 0,0835 e/puhelu + 0,0702 e/min. matkapuhelimesta 0,0835 e/puhelu + 0,1717 e/min.

PYHÄINPÄIVÄ

*Ei siellä vääräys hallitse,
ei väkivalta vallitse,
on rauha, rauha suotu.
Rakkaus ja tahto hyvä,
tieto syvä täyttää mielet,
ylistykseen yhtyy kielet.*

VK 144

TUJJA HYTTINEN

Pyhäinpäivänä lauantaina 2.11.

- ✦ **Tuomiokirkossa** messu, jossa pappisvihkimys klo 10. Piispa Jari Jolkkonen avustajineen toimittaa pappisvihkimyksen. Iltajumalanpalvelus klo 18.
- ✦ **Alavan kirkossa** messu klo 10 ja iltakirkko klo 18.
- ✦ **Kallaveden kirkossa** messu klo 10 ja sävelhartaus klo 18.
- ✦ **Vehmasmäen kappelissa** messu klo 13.
- ✦ **Hirvilahden kappelissa** muistomessu klo 15.
- ✦ **Karttulan kirkossa** kynttiläkirkko klo 18.
- ✦ **Pyhän Johanneksen kirkossa** messu klo 10 ja muistohetki klo 16.
- ✦ **Puijon kirkossa** messu klo 10 ja iltajumalanpalvelus klo 18.
- ✦ **Flodbergin kappelissa** hartaus klo 13.
- ✦ **Pyhän Markuksen kappelissa** hartaus klo 14.

Messu ja poisnukkuneiden muistaminen Järvi-Kuopion seurakunnassa

- ✦ **Riistaveden kirkossa** klo 19.
- ✦ **Juankosken Ylösnousemuksen kirkossa** klo 19.
- ✦ **Kaavin kirkossa** klo 19.
- ✦ **Muuruveden kirkossa** klo 19.
- ✦ **Nilsin kirkossa** klo 10.
- ✦ **Säyneisen kirkossa** klo 13.
- ✦ **Tuusniemen kirkossa** klo 18.
- ✦ **Vehmersalmen kirkossa** klo 13.
- ✦ **Pyhäinpäivän hartaus** Nilsissä Murto-lahden kappelissa klo 13.

Siilinjärven seurakunnassa

- ✦ **Messu** Siilinjärven kirkossa klo 10. Kappalainen Satu Väätäisen virkaan asettaminen, jonka toimittaa lääninrovasti Oiva Malinen avustajineen. Messun jälkeen juhla seurakuntatalossa.
- ✦ **Pyhänpäivän muistojuhla** Siilinjärven kirkossa klo 18.

Musiikkia

- ✦ **Pyhäinpäivän Requiem: Sielunmessu poisnukkuneille.** Kuopion Tuomiokirkon Kamarikuoron perinteisen pyhäinpäivän konsertin ohjelmassa lauantaina 2.11. klo 15 tuomiokirkossa on italialaissyntyisen Luigi Cherubinin (1760–1842) Requiem c-molli. Teoksen johtaa Anna Kosola, joka hoitaa eläkkeelle siirtyvän musiikkineuvos Pertti Rusasen viransijaisuutta Kuopion tuomiokirkon kanttorina. Ohjelma 10 €.
- ✦ **Pyhäinpäivän klavikordikonsertti** Pyhän Pietarin kappelissa Kuopion isolahautausmaalla klo 17. Anna Maria McElwain soittaa mm. J.S. Bachin teoksia. Vapaa pääsy.

TAPAHTUU

kirkkojakoti@evl.fi

Mari-Anni Hilander ja Markku Laakso.

Aika laulaa

- ✦ **Syysillan konsertti** Puijon kirkossa sunnuntaina 27.10. klo 18. Sopraano Mari-Anni Hilander sekä kitaristi ja teorbisti Markku Laakso tulkitsevat vanhan musiikin aarteita ja vanhoja virsisävelmiä. Vapaa pääsy, ohjelma 5 euroa.
- ✦ **Puijon kirkkokuoro hakee uusia laulajia.** Tule laulutapaamiseen keskiviikkona 30.10. klo 18 Puijon kirkolle. Kerhohuone 3, Päivi Paaso.
- ✦ **Ruotsalaisuuden päivän yhteislaulutilaisuus** Nilsin seurakuntakodilla keskiviikkona 6.11. klo 19, Ruotsin virsikirjan virsien äärellä.

Valoa pimeyteen

- ✦ **Naisten hyvänolon aamu** lauantaina 26.10. klo 10. Eevantalolla, Syväniemellä. Teemana "Olet arvokas". Musiikkia ja jumppaa. Aamupala 10 euroa. Ilmoittautu 24.10. mennessä info@eevantalo.fi tai tekstiviestillä 050 520 4848.
- ✦ **Kaikille avoin Myrskylyhtymessu** sunnuntaina 27.10. klo 18 Kallaveden kirkossa. Viittomakielinen tulkkaus ja kahvitarjoilu.

Urkufestivaali

- ✦ Tuomiokirkossa **Organo Novo-festivaali 3.–10.11.** Järjestäjinä Tuomiokirkkoseurakunta ja Sibelius-Akatemia. Sunnuntaina 3.11. klo 18 konsertti "Paavo Heininen 75 vuotta". Maanantaina 4.11. klo 19 "Tanssivat urut", Jaana Ikonen. Tiistaina 5.11. klo 19 Juho Lahtisen sellokonsertti. Keskiviikkona 6.11. klo 20 Ruotsalaisuuden päivän konsertti, Kaj-Erik Gustafsson, urut. Torstaina 7.11.

klo 19 Mikko Korhosen urkukonsertti. Perjantaina 8.11. klo 20 improvisaatiokonsertti "Maailman lopun musiikkia" Gimpaolo Di Rosa ja Jean Langlais. Sunnuntaina 10.11. klo 18 Martinpäivän päättökonsertti. Vapaa pääsy. Ohjelmakirja 10 €, ohjelma 5 €.

- ✦ **Tuomasmessu** Kuopion tuomiokirkossa sunnuntaina 27.10 klo 18. Messussa saarnaa pastori Tapio Karjalainen Suomen Lähetysseurasta ja laulaa Kuopion Nuorisokuoro.
- ✦ **Keskustelutilaisuus** Tuomiokirkon kappelissa ennen Tuomasmessua klo 16 "Kuinka väkivalta näyttäytyy työssä?". Aiheesta keskustelevat lähetystyöntekijä, pastori Tapio Karjalainen ja ex-poliisi, eläkeläinen Eero Wetzell. Nähdään myös lyhytfilmi kuopiolaisesta arjesta.

Gospel-huiput

- ✦ **Körttigospelina neljältä vuosikymmeneltä "Katso ihmistä"** to 31.10. klo 18 Tuomiokirkossa. Jaakko Löytty, Mika Nuorva, Pekka Kosonen. Ohjelma 10 €.

Unkarilainen Raamattunäyttely

- ✦ 31.10.–17.11. keskusseurakuntatalon aulassa. Unkarin kulttuuri- ja tiedekeskusten johtaja Gábor Richly tulee avaamaan näyttelyn avajaisiin torstaina 31.10. klo 18. Näyttely on avoinna tilaisuuksien aikana.

Vauvakutsuilla odotetaan yhdessä

- ✦ **Vauvakutsuja** vietetään Siilinjärven seurakuntatalolla tiistaina 5.11. klo 18–19.30. Kutsuilla pastori Kaisa Yletyinen vastaa mm. kastetta koskeviin kysymyksiin ja Riikka Koponen Mannerheimin Lastensuojeluliitosta ja Virpi Rissanen Siilinjärven seurakunnasta kertovat perheille suunnatusta toiminnasta. Ilmoittautu kutsuille viimeistään 29.10. osoitteessa www.siilinjarvenseurakunta.fi. untunen@evl.fi tai puh. 040 4848 293

Yhdessä leirillä

- ✦ **Seurakuntien yhteinen Hyvän Olon -leiri yksinäisyyttä kokeville työikäisille** 15.–17.11. Poukaman leirikeskuksessa. Etusijalla ensikertalaiset. Ilmoittautuminen 31.10. mennessä diakoni Anne-Mari Mertaselle puh. 040 4848 406. Tarvittaessa jätä viesti vastaajaan.
- ✦ **Äiti-tytär-leiri** 22.–24.11. Rytkyllä. Leirille voivat osallistua äidit ja heidän kouluikäiset tyttärensä. Ilmoittautuminen 6.11. mennessä osoitteessa www.kuopionseurakunnat.fi/kouluikäiset. Lisätietoja internetissä ja marja.juntunen@evl.fi tai puh. 040 4848 293

ARKKI

Tule hyvän tekijäksi

- ✦ **Vapaaehtoisia työntekijöitä haetaan Arkkiin**, Kauppakeskus Apajassa aloittavaan Kuopion evlut. seurakuntien toimitilaan. Arkin vapaaehtoisen tehtävänä on olla läsnä, kohdata kulkijoita ja antaa tietoa seurakuntien toiminnasta. Lisätietoja antaa kehityspäällikkö Wilhelmiina Honkanen, puh. 040 4848 232 tai wilhelmiina.honkanen@evl.fi
- ✦ **Tule sairaalaväkeksi pitkäaikaispotilaalle** Harjulan sairaalaan. Tavallisen ihmisen taidoilla tuot virkistystä ja vaihtelua sairaalan arkeen. Sairaalapapit haastattelevat ja järjestävät lyhyen koulutuksen. Ota yhteyttä 15.11. mennessä: Maarit Koivurova 040 4848 487 tai Sari Kärhä 040 4848 485.
- ✦ **Suurella Sydämellä -palvelussa** voit ilmoittautua vapaaehtoiseksi www.suurellasydamella.fi

KIRKON KUVAPANKKI / MARKKU PIHLAJA

YRJÖ RUOTSALAINEN

Männistön seurakunnan pyhäinpäivämessun avustajina toimivat Tuomas Juntunen, Johanna Jauhainen, Pirkko Hämäläinen ja Mika Juusela. Ryhmä esittää lauluja teoksesta "Ilokivellä, sanoja ja säveliä kuolemasta". Pyhäinpäivämessu Pyhän Johanneksen kirkossa lauantaina 2.11. klo 10.

Isolla hautausmaalla kerätään lehtiä koneellisesti.

Lamput vaihtoon ja kuusialaita siistimmäksi

Hautausmaa valmistautuu lumeen ja pakkaseen.

Miikka Väisänen kierrättää kävelyreittiä sadekuurojen lomassa Kuopion Isolla hautausmaalla. Viime vuonna ostettu lehtienkeruukone pyörittää ohitsemme, kaksi työntekijää ahkeroi haravoimassa kiven heiton päässä. Syksy on vaihtumassa talveksi ja ennen sitä hautausmaa on valmisteltava uuteen kauteen.

Syyssiivouksen tehovaihe kestää Isolla hautausmaalla kolme viikkoa. Lokakuussa on kausityöntekijöitä vielä yhdeksän.

Syystyöt alkavat jokavuotisella hautausmaiden puiden kuntokartoituksella. Puut merkitään ja kaadetaan talvella. Valot tarkastetaan, sadevesikaivot ja viemärit tutkitaan.

Ennen pakkasia kasteluverkosto tyhjenetään. Kukat poistetaan haudoilta ja pensaita siistitään. Monella hautausmaalla on kuusialaita, jotka leikataan. Väisänen kertoo, että yksi työ, joka myös vaatii aikaa on rakennusten kuten kappeleiden huolto ja kunnossapito.

Turvallista liikkumista

Miikka Väisänen on työskennellyt hautausmaiden puistotoimissa viisi vuotta. Hän vastaa työhjohdosta Isolla hautausmaalla, Flodbergin, Kettulan ja Vehmasmäen hautausmaalla sekä Hatsalan Sankaripuistossa.

”Kyllä tässä on silmä harjaantunut ja oppinut etsimään epäkohtia, jotka kaipaivat kunnostamista. Turvallisuusnäkökulma on aina mielessä, että esimerkiksi käytävät olisivat hyvässä kunnossa ja valoa riittäisi joka paikkaan.”

Työ on välillä kiireistä ja liikkuvia palasia on monia.

”Meidän porukassa jokaisen työ on korvaa-

matonta. Tärkeää on, että tieto kulkee ja ihmiset ovat oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Hautauksia tehdään joka viikko toistakymmentä ja hautojen pitää olla kaivettu tarkkoilla ohjeilla. Tilanteisiin tulee muutoksia ja niihin pitää reagoida nopeasti”, Väisänen kuvailee.

Ruohonleikkuri sai kyytiä

Hautausmailla arkityöt matkaavat mukana läpi vuoden. Vuodenaikojen vaihtelu tuo säpinää ydinporukan arkeen. Kesällä Isolla hautausmaalla on parhaimmillaan 32 kausityöntekijää.

”Tykkään varsinkin keväästä. Kaikki käynnistyy silloin ja hautausmaa muuttuu muutamassa hetkessä talviasusta kukkaloistoon.”

”Vuodenaikojen vaihtelu on virkistävää. Talvella kunnostetaan koneita, kalusteita ja rakennetaan jotain uuttakin esimerkiksi aitoja. Kesällä ympärillä häärii paljon työntekijöitä ja päivät ovat hektisempiä. Projekteihin lähde-

tään usein porukalla tai työparin kanssa.”

Kuluneesta kesästä jäi mieleen aurinko ja lämpö.

”Onneksi ei ollut mitään yllättävää, suht helppo kesä. Rankkasateita oli muutamia, mutta ne kuuluvat asiaan. Normaalaa pidemmästä kasvukaudesta johtuen nurmea leikattiin useammin”, Väisänen kertoo.

Syystalkoot hautausmailla ovat tältä vuodelta ohitse. Järvi-Kuopiossa ja Karttulassa siivotaan porukalla keväisin ja syksyisin.

”Talkoilla on pitkät perinteet. Siivoamisen lomassa ruokaillaan ja juodaan kahvit. Ajattelien lämmöllä niitä vapaaehtoisia, jotka tulevat tekemään yhteiseksi hyväksi. Tahtoisin, että tätä perinnettä jatketaan ja ehkä laajennettaisiinkin”, puistopäällikkö **Aarne Laukkanen** toteaa.

**Teksti ja kuvat
HANNA KARKKONEN**

Kuopio

- ✚ Kuopion ev.lut. seurakuntayhtymällä on 34 hautausmaata, joista 26:een tehdään hautauksia.
- ✚ Kunta- ja seurakuntaliitokset ovat tuoneet 21 uutta hautausmaata, joiden pinta-ala on 52 hehtaaria. Uusien hautausmaiden myötä hautausmaiden pinta-ala on kasvanut 92 hehtaariin.
- ✚ Arkkuhautapaikkoja on yli 100 000 kpl. Hautauksia tehdään vuosittain noin 1100 kpl, joista tuhkahautauksien osuus on noin 40 prosenttia.
- ✚ Krematoriossa tuhkataan vuosittain noin 900 vainajaa. Tuhkattuja vainajia oli vuonna 2012 47:lta eri paikkakunnalta.

- ✚ Seurakuntayhtymän hautainhoitohastolla on tällä hetkellä noin 5300 hoitosopimusta.

Siilinjärvi

- ✚ Siilinjärvellä hautausmaita 3: Viinmäen hautausmaa, Rauhanpuiston hautausmaa ja sankarihautausmaa. Rauhanpuistossa on erillinen uurnahautausalue ja muistolehto eli tuhkan-sirottelualue.
- ✚ Hautauksia vuodessa 120, joista uurnahautauksia n. 30 eli neljäsosa (v. 2012 mukaan)
- ✚ Hautausmaiden yhteispinta-ala n. 10 hehtaaria
- ✚ Hoitohautoja 330 ja 165 sankarihautaa

Työnjohtaja Miikka Väisänen pitää huolta tiiminsä kanssa, että hautausmailla on mahdollisimman helppoa ja turvallista liikkua.

Bachin kaksoiskonsertto viululle ja oboelle Corkin pimeässä kirkossa Irlannissa vei vuosia myöhemmin Richardin ja Tuulian yhteiset tahdit häävalssiin saakka.

Olohuoneessa soi klarinetti. Kuopus soittelee pattereita ja heiluttelee legoja. Toinen keskimmaisista lapsista vääntää television lastenohjelmien volyyminapula suuremmalle.

Nichollsin perheessä Kuopion Jynkässä eletään vilkasta ja täyteläistä perhe-elämää neljän alle murrosikäisen lapsen kanssa: **Salla** on 11, **Maija** 9, **Tuomo** 4 ja **Miika** 2 vuotta. Perushyvää, tavallista elämää, perhe kuvaa arkeaan, ja se riittää onnellisuuteen.

Kuopion vuodet ovat jo tehneet maailmaa kiertäneestä perheestä kuopiolaisen, jopa savolaisenkin: ”Pidän savolaisesta uteliaisuudesta! On hauskaa kun ihmiset tulevat ottamaan selvää mikä mies minä oikein olen”, suomea murtaen puhuva **Richard Nicholls** kertoo ja nauraa jyrkästi päälle. Rikuksi Savossa ristitty mies on huumorintajastaankin tunnettu Kuopion hiippakunnan hiippakuntakanttori ja Kallaveden seurakunnan kanttorin sijainen.

Perheen vanhemmat ovat eläneet Suomen lisäksi Saksassa, Israelissa, Irlannissa, Lontoossa. Suomalaisen vanhempien lapsena äiti **Tuulia** kertoo saaneensa keskieurooppalaisen kasvatuksen, koska professori-isä **Timo Veijolan** työn perässä asuttiin useita vuosia Keski-Euroopassa. Isän erityisala, Vanhan testamentin eksegetiikka, ja yleinen kirkollinen keskustelu olivat luonteva osa kodin ilmapiiriä. Richard puolestaan on anglikaanikirkon kanttorin poikana kasvanut luontevaan hengellisyyteen.

Mistä sitten alkoi parin yhteinen taival?

”Olimme tutustuneet Corkin erilaisissa opiskelija- ja amatööriorkestereissa. Lamppu muustakin kuin ystävydestä sytyi kummallakin, kun päätimme alkaa soittamaan yhdessä Bachin kaksoiskonserttoa viululle ja oboelle”.

Musisoinnin inspiraatio iski välittömästi ja harjoittelemaan piti päästä heti. Oli jo myöhäinen ilta eikä kummankaan kotonan voinut seinänaapurien vuoksi tuohon aikaan enää soittaa.

”Päätimme mennä isäni työpaikalle omaan kotikirkkooni Corkin anglikaaniseen katedraaliin harjoittelemaan. Kahdenkeskinen musisointi pienen lampun valaistuksessa jyrävässä ja muutoin pimeässä, hyvin kylmässä kirkossa loi otollisen tunnelman nuoren rakkauden syttymiselle...” Riku muistelee.

Mini jätti tien päälle

Elämä ennen lapsia ja Suomeen muuttoa oli vaiheikasta ja kirjoittaa monet naurut myös jälkikäteen. Avioliiton ensi vuodet nuoripari asui Lontoon esikaupunkialueella, ja viulunsoitonopettajan päivätyön lisäksi Riku keikkaili viulustina ympäri Etelä-Englantia ja Walesia. Yhteisinä harrastuksina olivat sulkapallo ja patikointi, elokuvissa käynti ja paritanssin alkeiden opettelu.

”Emme ehtineet tanssikurssille ennen häitämme, ja ajattelimme että on parempi opetella häävalssi jälkikäteen kuin ei ollenkaan...”

Yksi harrastus noihin aikoihin oli jokaviikkoinen auton korjaaminen.

”Nuorina aikuisina meillä ei tietenkään ollut minkäänlaisia säästöjä, ja niinpä ensimmäinen automme oli 500 eurolla ostettu parikymmentä vuotta vanha Austin Mini. Kattoluukku vuoti vesisateella, pohja oli niin ruostunut, että maantie näkyi läpi, ja auto jätti meidät säännöllisin väliajoin tien päälle. Lukuisat kerrat vietimme iltaa tien varressa, minä konepellin alla ja tuore vaimoni auton sisällä Haynesin korjausopasta lukien.

Monen maan

Silti olimme onnellisia auton omistajia ja koimme olevamme itsenäisiä aikuisia!”

Kun nuoremparin elämään tuli uutinen vauvasta, alkoi tuntua, ettei Lontoon esikaupunkialue ehkä kuitenkaan ole kovin mukava paikka lapsiperheelle asua.

”Pakkasimme taas kamppeemme ja pari kuukautta ennen esikoisemme syntymää muutimme uuden työni perässä keskelle Irlannin maaseutua. Lontoon Heathrowin lentoväylän meteli muuttui hevosten kavioiden kopsutukseksi seinämme vierestä. Alussa emme osanneet nukkua uudessa kodissamme, koska siellä oli niin hiljaista!”

Koti-isyys tuhoaa uran?

Perheen molemmat tyttäret ovat syntyneet Irlannissa ja po-

jat Suomessa.

Entä miltä näyttävät eri kulttuurit kasvatuksen näkökulmasta – mitä mistäkin maasta ottaisi mukaan, mitä jättäisi pois?

Riku korostaa, että Irlannissa ja Englannissa vallitsee edelleen varsin perinteinen sukupuolimalli, jonka mukaan isä ansaitsee perheelle elannon ja äiti kantaa vastuun lasten kasvatuksesta.

”Kun olin vuoden koti-isänä Suomeen muuttamisen jälkeen, moni irlantilainen ja englantilainen ystävä ja sukulainen oli aidosti huolissaan siitä, että tämä tuhoisi oman ammatillisen urani! Arvostan sitä, että Suomessa miehillä on tasa-arvoinen mahdollisuus olla aktiivisesti mukana lasten kasvatuksessa. Pidän hienona sitä, että molemmat vanhemmat olisivat

Richard Nichollsin tärkeät vuodet

- + 1973 syntyy Lontoossa. Isä musiikin ja matematiikan opettaja ja anglikaanisen kirkon osa-aikainen kanttori, äiti sairaanhoitaja. Viisi sisarusta, Riku toiseksi vanhin
- + 1981 perhe muuttaa Lounais-Irlantiin, Corkiin - Isä Corkin Anglikaaninen katedraalin kanttoriksi. Richard harjoittelee viulunsoittoa ja laulaa katedraalin poikakuorossa
- + 1991 kirjoittaa ylioppilaaksi ja muuttaa takaisin Englantiin opiskelemaan sähköinsinööriksi.
- + 1993 viettää välivuotta ja työskentelee pubissa Corkissa.

Viulunsoitto palaa kuvioihin

- + 1994 opiskelee University College Corkissa musiikkia ja matematiikkaa. Tutustuu tulevaan vaimoon, vaihto-oppilaana psykologiaa opiskelemaan suomalaiseen Tuulia Veijolaan
- + 1997 seurusteleva pari valmistuu UCC:sta kandidaatiksi. Muutto Cardiffiin (Richard: Royal Welsh College of Music and Drama, viulunsoitto) ja Lontooseen (Tuulia: Roehampton Institute, musiikkiterapeuttiopinnot)
- + 1999 töihin (Richard: freelancer viulisti ja viulunsoiton opettaja ja Tuulia: musiikkiterapeutti) Lontoon seudulla, mm. Maidenhead, Windsor. Häät Suomessa, Hyvinkäällä, vihkimässä morsiamen isä, eksegetiikan professori Timo Veijola

Kasvatusta sadan vuoden takaa

Nykyaajan nuorisoa kuullaan usein nimitettävänä pullamössösukupolveksi, mutta olivatko ajat todella ennen niin paljon paremmin kuin nykymenoia ihmetellessä luullaan?

Siunausta Koteihin –lehteä tutkiessani tulin varsin vakuuttuneeksi sinänsä itsestään selvästä asiasta: historia toistaa itseään. Ainakin nuorison toillailujen ja vanhempien ihmisten siitä kantaman huolen suhteen. Siunausta Koteihin ilmoitti jo näytenumeroissaan sata vuotta sitten selväsanaisesti huolensa silloisesta ajasta: näytenumeroissa muun muassa tuotiin esiin kotihartauksien pitämättä jättäminen ja nuorison kasvaminen Jumalan vihollisiksi.

Teemat huokuvat vahvasti kasvatuksellista sävyä, joka oli yksi tunnuksenomainen piirre lehden ensimmäisinä julkaisu vuosina. Kasvatuksellinen näkökulma ei tosin ainoastaan rajoittunut nuorison tilan päivittelemiseen vaan kasvatusohjeita saivat lehden sivuilla esimerkiksi vanhemmat, opettajat sekä pyhäkoulua ohjanneet henkilöt. Keskeisenä osana lehden sisältöön kuuluneet lyhyet ja opettavaiset, kristillisiä arvoja esiin tuoneet, sadut ja tarinat kätkivät lisäksi ikään kuin rivien väliin kasvatuksellista opastusta. Luodaanpa hieman katsausta seurakuntalehtemme kasvatuksellisiin ohjeisiin sadan vuoden taakse.

Vuoden 1916 viimeisessä numerossa lehdessä ilmestyi juttu, joka oli otsikoitu ”Nuorille kristityille Pohjois-Savossa”. Kirjoittajien mukaan lasten tuli olla kiitollisia Jumalalle siitä työstä, jota vanhemmat heidän vuokseen tekivät. Kirjoittaja kehottikin nuoria pysähtymään hetkeksi miettimään tätä teemaa ja samalla myös luomaan ”elämällään ja käytöksellään paistetta ja lämpöä ympärilleen, ennen kaikkea isän ja äidin sydämeen, tulisi hänen harrastuksensa Jumalan rakkauden levittäjänä ja todistajana kohdistua kodin piiriin ulkopuolellekin”. Varsin kauniisti sanottu. Samassa kirjoituksessa näkyy myös pyrkimys tuoda kristillistä kirjallisuutta nuorille tutuksi esimerkiksi levittämällä *Siunausta Koteihin* –lehteä. Samoihin aikoihin Kuopion seurakuntien aiempaa paremmin organisoitu nuorisotyö pyrki ohjaamaan nuoria pois ”pelottavasti leviävästä nautinnon himosta ja kevyen huvittelun halusta”. Yksi tällainen ilmiö oli erityisesti tanssi, johon lehti kohdisti alusta alkaen terävää kritiikkiä.

Seuraavan vuosikerran 12:ssa numerossa oli puolestaan samankaltainen kirjoitus, tosin kasvatuksen toista osapuolta kohtaan otsikolla ”*Wanhemmille*”. Lehti ilmasi tässä yhteydessä huolen maallistumisesta, ”*he (vanhemmat) laiminlyövät Jumalan sanan viljelemisen yhdessä lasten kanssa*”, totesi lehteä toimittanut pastori Matti Jaakkola. Yhteinen hengellisen elämän viettäminen koettiin lehden mukaan tärkeäksi. Vanhempien tuli ymmärtää nuorten sielunelämää, josta tuli kitkeä velttous pois esimerkiksi kovan kasvatuksen avulla. Vuoden 1917 10:ssa numerossa otsikoitu kirjoitus ”*Wanhats ja nuoret*” nostikin esiin havainnon, *jonka mukaan kuri ja kohtelu olivat ennen paljon ankarampaa kuin nykyisin*. Kuulostaako tutulta? Kirjoittaja lainasi saman jutun yhteydessä myös tunnetun teologin Paavo Virkkusen kirjaa *Wanhats ja nuoret nykyaikana* tiivistäessään vanhempien ja lasten välejä koskevat kolme tärkeää kasvatuksellista ohjetta, joihin ikään kuin kiteytyy koko *Siunausta Koteihin* –lehden silloinen kasvatuksellinen linja. Opi tottelemaan, opi ponnistamaan, opi kieltäytymään. Paljon ja osuvasti sanottu.

VILLE KAJAN

KIRKKO JA KOTI ARKISTO

kansalainen

aktiivisesti läsnä lastensa elämässä, mutta ainahan tämä ei tietenkään onnistu. Ei itsellänikään.”

Suomessa kaikkia lapsia kohdellaan ainakin periaatteessa tasa-arvoisesti. Englannissa ja Irlannissa on edelleen tiukassa istuva yhteiskuntaluokkakajako.

”Sosiaalinen statuksesi ja raha määrittelevät pitkälti koulusi, jatko-opintomahdollisuutesi, ammattisi tai sen puuttumisen, ja puolisisi. Arvostan suuresti suomalaista tasa-arvon mallia, sitä ettei lapsen tulevaisuus ole kiinni pelkästään vanhempien ja heidän vanhempiensa taustasta”, Riku sanoo. Myös hyvin edullinen päivähoito saa kiitosta: Irlannissa kahden lapsen hoito olisi maksanut 2000 euroa.

Tuulia puolestaan arvostaa englantilaisessa ja irlantilaisessa kasvatuksessa sitä, että siellä lasten annetaan olla pidem-

pään lapsia kuin Suomessa. Itsenäistymispaine alkaa vasta myöhemmin.

”Toisaalta suomalainen yhteiskunta on paljon turvallisempi kasvuympäristö - ulkomaalaiset sukulaisemme ihmettelevätkin aina sitä, miten täällä voi päästää alle 12-vuotiaan liikkumaan yksin tai kavereidensa kanssa muuallekin kuin aidatulle takapihalle!”

Suomalainen koululaitos mietityttää:

”Siinä on paljon tavattoman hyvää, mutta tuntuu että opettajilta on viety melkein kaikki keinot puuttua ongelmakäyttäytymiseen. Tuntuu myös, että jotkut vanhemmat pesivät kätensä kasvatusvastuusta koulun portilla ja odottavat kasvatuksen suhteen opettajilta liikoja. Unohdetaan herkästi, että vaikka opettajat ovat kasvatusalan ammattilaisia, niin heidän päätehtävänsä on kuitenkin opettaa... ja meidän vanhempien tulee edelleen kasvattaa lapsiamme, yhdessä opettajien kanssa”, painottaa Tuulia.

Kun poimii elämänsä vaikutteita useasta kulttuurista, joutuu yhdessä pohtimaan juuri meidän perheen omaa linjaa. Nichollsen perheessä yhteinen nimittäjä on löytynyt: kristillinen kasvatusta. Muu on linjattu sen valinnan pohjalta.

”Välillä nauramme, että pyrimme poimimaan molemmista kulttuureista parhaat päältä. Lastemme mielestä tämä pätee ainakin jouluna, jolloin meillä tarjoillaan sekä suomalaiset että englantilaiset joulukutit!”

ULLA REMES

Lue Verkkolehdestä www.kirkkojakoti.fi Tuulia ja Richard Nichollsin muistoja lapsuudestaan ja ajatuksia hyvästä kasvatuksesta.

- ✚ 2001 töiden merkeissä takaisin Irlantiin, Kilkennyyn. Kaksi lasta syntyy 2001 ja 2004
- ✚ 2005 perhe muuttaa Suomeen, Jyväskylään. Richard koti-isänä, Tuulia valmistui maisteriksi Jyväskylän yliopistolta
- ✚ 2006 kanttoriopinnot alkavat Kuopiossa.
- ✚ 2007 Tuulia valmistuu psykologiksi
- ✚ 2007 talo ostetaan Jynkämästä
- ✚ 2011 kanttorin sijaiseksi Kallaveden seurakunnassa
- ✚ 2012 hiippakuntakanttori

• Matot
• vuodevaatteet • ym.

ITSEPALVELUPESULA
Pyykkisatama

Itkonniemenkatu 27, 70500 Kuopio
Puh. (017) 263 3128

PUIJON KIVI

HAUTAKIVET
KAIVERRUKSET
ENTISÖINNIT
MUUT KIVITYÖT

Kettulanlahdetie 25
70400 Kuopio
www.puijonkivi.fi
Puh. (017) 282 9000

LÄNSIVUOREN HAUTAUSHUOLTO

Savonkatu 25, Kuopio
(Sokoksen takana)

www.lansivuoriky.fi
p. 017 261 3665

Hautakivi näyttely
liikkeessämme
-tervetuloa tutustumaan!

HAUTAKIVET SUORAAN
VALMISTAJALTA
Myös lisäsimen kaiverrukset

VARPAISJÄRVEN GRANIITTI

Savonkatu 24, Ollinpuisto, Kuopio
Puh. (017) 263 3408

VARPAISJÄRVI, Graniitintie 7
Puh. (017) 771 811

Siivouspalveluita jo vuodesta 1988.

Kodin
Helga

siivoukset & kodinhoito
asiointi- & avustuspalvelut

0400 853 853
www.kodinhelga.com

• HAUTAKIVET
• KAIVERRUKSET
• KULTAUKSET
ENTISÖINTITYÖT
• KIVILYHDYT

Sari Kämäräinen
Jääskelänkatu 1
70780 Kuopio
puh. 050 575 0004
www.kivipajasarik.fi

Kukkakauppa
Hautaus toimisto
Pitopalvelu

Kukka ja hautauspalvelu
ROSANNA

Vuorikatu 25
www.rosanna.fi

Kukkakauppa p. (017) 261 1456
Hautaus toimisto p. 044 094 5919

Surun kohdatessa...

KUOPION HAUTAUSTOIMISTO NIIRANEN

Savonkatu 24, Ollinpuisto (Savonk. ja Tulliportink. kulma)
puh. (017) 261 3686, 261 3685, päivystys 0400 573 833)
www.hautausseuran.fi

*Suru on
hitaasti vaalenevia varjoja...*

Hautaus toimisto
J. NURRO OY

Kauppakatu 55-57 KUOPIO Puh. 017-2613065, 040 5056287
saila.lehto@nurro.fi www.nurro.fi

Hautaus toimisto

PARVIAINEN OY

Savonkatu 18, 70110 KUOPIO, puh. (017) 261 3771

*Arkut, kuljetukset, kukkalaitteet,
sidontatyöt ja koristelu,
hautakivet ja kaiverrukset*

Iltaisin ja viikonloppuisin:
Kari Väänänen,
puh. 040 585 0456
toimisto@hautausseuranparviainen.fi

*Pitopalvelu kaikkiin
juhliin ja tilaisuuksiin*

Iltaisin ja viikonloppuisin:
puh. 040 585 0456

SEURAKUNNAT 23.10.–5.11.13

avoinna klo 10–15,
lisäksi pe klo 18–23
040 4848 256

Vastuuviikon hiljaisuuden messu (viikkomes-su) ke 23.10. klo 18. Liisa Penttinen, Salla Savonlahti, huilu. Iltatee kirkossa. **Perjantaimessu** pe 25.10. klo 19. **Bach-tuokio** la 26.10. klo 15. Veera Heinonen, urut. **Messu** su 27.10. klo 10. Saarna Lauri Kastarinen, liturgia Marjo Parttimaa, kanttorina ja urkurina Anu Pulkkinen. Mieskuoro Kuopion Mieslaulajat, johtaa Juha Hilander. Kirkkokahvit kirkossa. **Kansainvälinen jumalanpalvelus** su 27.10. klo 14 kappelissa. **Tuomasmessu** su 27.10. klo 18. Saarna pastori Tapio Karjalainen Suomen Lähetysseurasta. Kuopion Nuorisokuoro. **Viikkomes-su** ke 30.10. klo 18. Tuomiorovasti Ilpo Rannankari siunaa tehtävään pastori Marjo Parttimaa, kanttori Anna Kosola ja nuorisotyönohjaaja Kaisa Pajarisen. **Körttigospelien neljältä vuosikymmeneltä "Katso ihmistä"** to 31.10. klo 18. Jaakko Löytty, Mika Nuorva, Pekka Kosonen. Ohjelma 10 €. **Pyhäinpäivän messu, pappisvihkimys** la 2.11. klo 10. Piispa Jari Jolkkonen avustajineen toimittaa pappisvihkimyksen, liturgina tuomiorovasti Ilpo Rannankari, kanttorina Anna Kosola, urkurina Anu Pulkkinen. Tuomiokirkkokuoro. **Pyhäinpäivän konsertti – Cherubini: Requiem** la 2.11. klo 15. Tuomiokirkon kamarikuoro, johtaa Anna Kosola. Anu Pulkkinen urut, Antti Meurman viulu, Matias Torvinen pitarummut. Ohjelma 10 €. **Pyhäinpäivän iltajumalanpalvelus** la 2.11. klo 18. Lauri Kastarinen, urkurina Anu Pulkkinen. Jumalanpalveluksessa sytytetään muistokynttilät viime pyhäinpäivän jälkeen poisnukkuneille seurakuntalaisille. **Tuomiokirkossa Organo Novo -musiikkipäivät** 3.–10.11. Järjestää Tuomiokirkko-srk ja Sibelius-Akatemia. Su 3.11. klo 18 konsertti "Paavo Heinonen 75 vuotta". Ma 4.11. klo 19 "Tanssivat urut", Janna Ikonen. Ti 5.11. klo 19 sellokonsertti, Juho Laitinen. Ke 6.11. klo 20 Ruotsalaisuuden päivän konsertti, Kaj-Erik Gustafsson, urut. To 7.11. klo 19 konsertti, Mikko Korhonen, urut. Pe 8.11. klo 20 konsertti "Maailman lopun musiikkia" Gimpaolo Di Rosa, Jean Langlais, improvisaatio. Su 10.11. klo 18 Martinpäivän päätöskonsertti. Vapaa pääsy. Ohjelmakirja 10 €, ohjelma 5 €. **Messu** su 3.11. klo 10. Saarna Ilpo Rannankari, liturgia Marjo Parttimaa. Kanttorina Anna Kosola, urkurina Anu Pulkkinen. **Viikkomes-su** ke 6.11. klo 18.

MUMMON MÖKKI Puijonkatu 10
Avoimma ma–to klo 11–15
040 4848 272
Papin päivä ti 29.10. klo 13.

LÄHETYS

Keskiviikon / Kotien lähetyspiiri ke 30.10. klo 13 kerhuhuone Samulissa, Suokatu 22 C. krs. **Lähetysmyyjäiset** pe 1.11. klo 10.30 keskusseurakuntatalolla, Suokatu 22. Myytävänä leivonnaisia ja käsitöitä. Arpajaiset. Lähetyskahvila.

DIAKONIA

Diakoniatoimisto Vastaa: Keskusseurakuntatalo, Suokatu 22 C. Päivystys ilman ajanvarausta ma klo 9–10.30, puhelinaika klo 10.30–11.30 puh. 040 4848 253 Pirjo Litmanen, muuna aikana 040 4848 282. Ke klo 9–10.30, puhelinaika klo 10.30–11.30 puh. 040 4848 253 Birgitta Oksman. Inkilänmäen diakoniatyöntekijän Varpu Ylhäisen päivystys ilman ajanvarausta, Suokatu 22 C. Ti klo 9–10.30, puhelinaika klo 10.30–11.30 puh. 040 4848 254, muuna aikana 040 4848 255.

MUUTA

Ehtoollisjumalanpalvelus ke 30.10. klo 13.30 Suokadun palvelukeskuksessa, Suokatu 6. Lauri Kastarinen, Pirjo Litmanen ja Anu Pulkkinen. **Inkilänmäen seurakuntakerho** to 31.10. klo 13 Tättilässä. Keskustellessa kuolemasta, Lauri Kastarinen, Varpu Ylhäinen ja Outi Reuter.

PERHETYÖ

Perhekerho "Muisto- ja läheisistä" ti 29.10. klo 9.30–11 keskusseurakuntatalolla, Suokatu 22 E. **Naisten lenkki** to 31.10. klo 18–20.30. Sauna ja iltapala 4 €. **Perhekerho "Isä"** ti 5.11. klo 9.30–11 keskusseurakuntatalolla, Suokatu 22 E.

KASTETUT

Eino Oskari August Koponen, Miro Nooa Mikael Ronkainen, Kaapo Eemil Tapani Hartikainen, Aava Isla Maria Pikkarainen, Noomi Eerika Tuppurainen, Eveliina Iida Sanelma Mäkelä, Kasper Olavi Karhinen, Vilhelmiina Iida Vesikko, Ruut Lilja Sofia Martikainen, Lahja Aamu Ka-

nerva Martikainen, Kaisa Elina Niskanen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Juuso Kalervo Kuisma ja Kirsi Johanna Laitinen.

KUOLLEET

Aaro Kyösti Lyytinen 79 v, Jouni Pekka Aukusti Korhikoski 57 v, Raili Ester Emilia Rakkola 83 v, Mirjam Tuulikki Uotinen 90 v.

ALAVAN KIRKKO Keihäskatu 5

040 4848 298
Messu su 27.10. klo 10. Saarnaa Tapio Karjalainen, liturgina Anna Väättäinen, kanttorina Ossi Jauhainen, seniorikuoro. Messun jälkeen lähetyslounas ja Karjalaisten tulojuhla seurakuntatalissa. **Messu pyhäinpäivänä** la 2.11. klo 10. Saarnaa Anna Väättäinen, liturgina Ilkka Koponen, kanttorina Ossi Jauhainen, seniorikuoro. **Pyhäinpäivän iltakirkko** la 2.11. klo 18. Saarnaa Ilkka Koponen, liturgina Hannu Koskelainen, kanttorina Ossi Jauhainen, kirkkokuoro. Tilaisuudessa sytytetään muistokynttilät viime pyhäinpäivän jälkeen poisnukkuneille seurakuntalaisille. Kirkkokahvit. **Messu** su 3.11. klo 10. Saarna Hannu Koskelainen, liturgina Anna Väättäinen, kanttorina Ossi Jauhainen, mieskuoro Kuopion Kvartetti.

ALAVAN SEURAKUNTAKESKUS Keihäskatu 5 B

Siioninvirse su 27.10. klo 14 seurakuntatalissa. Puhujana mm. Olli Viitaniemi, Jaro Julkunen ja Pirjo Kuula. **Raamattu- ja rukousilta** ma 28.10. klo 18 seurakuntatalissa. "He pysyvät yksimielisesti rukouksessa – elämää alkuseurakunnassa". Tutkitaan Apostolien tekoja ja seurakuntaelämää Singaporessa ja Suomessa. **Varttuneenväen päiväpiiri** ti 29.10. klo 11 seu-

rakuntatalissa. Ti 12.11. vieraana Anne Maarit Tuovinen Kuopion ravitsemuskeskuksesta puhumassa varttuneen väen ravitsemuksesta. Ateriamaksu 4 €. **Kirjallisuuspiiri** to 31.10. klo 14, kerhuhuone 1 (Huom. paikka). Kirja: Sirpa Kähkönen, Hietakehto. Yht. henk. Aino Mikko- nen 040 7071 499. **Alavan diakonia- ja lähetyspiiri** ti 5.11. klo 12, uusi neuvottelutila.

NEULAMÄEN KIRKKO Vesurikuja 4

040 4848 311
Ystäväntupa - Sairaala-pastori Sari Kärhä vieraillee. 31.10. nimikkolähetit Kaija ja Tapio Karjalainen kertovat työstään, 7.11. otamme puhelinyhteyden Botswanaan. **Messu** su 3.11. klo 13. Saarnaa Hannu Koskelainen, liturgina Anna Väättäinen, kanttorina Ossi Jauhainen.

SÄRKINIEMEN SEURAKUNTATALO Särkiniementie 20

040 4848 307
Messu su 27.10. klo 13. Saarna Juha Välimäki, liturgina Ilkka Koponen, kanttorina Ossi Jauhainen.

DIAKONIA

Diakoniatoimistot - Diakoniatyön ajanvaraus vastaanotot: Särkiniemen diakoniatoimisto, Särkiniementie 20, ti klo 9–11, Sisko Laitinen 040 4848 326. Alavan diakoniatoimisto, Keihäskatu 5 B, ke klo 9–11, Sonja Tirkkonen 040 4848 324. Neulamäen diakoniatoimisto, Vesurikuja 4, to klo 9–11, Kati Ukkonen 040 4848 325.

MUUTA

Omaishoitajien ryhmä ma 28.10. klo 13. keskusseurakuntatalolla, kerhuhuone Samulissa, C-rappu 2.kerros.

PERHETYÖ

Perhekerhot: Viikolla 44 kaikissa kerhoissa aiheena Surullinen sydän, viikolla 45 aiheena Isä. Neulamäessä ti klo 9.30–11, Alavassa, Särkiniemessä ja Lehtoniemessä ke klo 9.30–11. Haluaisitko toimia va-

RUKOILEMME

Laupias Jumala.
Me kiitämme sinua
kaikesta sydämeistämme siitä,
että olet pyyhkinyt pois
syntiemme tuoman syyllisyyden
ja yhä uudelleen lahjoitat meille armonsi.
Täytä meidät rakkaudellasi,
että olisimme valmiit
antamaan anteeksi toisille
niin kuin sinä olet antanut meille.
Kuule meitä Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme tähden,
joka sinun ja Pyhän Hengen kanssa
elää ja hallitsee aina ja ikuisesti.

TEEMU VOUTILAINEN

paaheitoisena apusylinä perhekerhossa? Ota yhteyttä Pirjo Kuulaan 040 4848 318.

KASTETUT

Kimi Aleksi Kärkkäinen, Leo Matti Juhani Antikainen, Milena Alexandra Voutilainen, Elias Ilmari Koskela, Alvar Antti Ossian Kettunen, Stella Riina Kristiina Tikkanen, Eetu Viljami Hassinen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Kalle Eetu Petteri Simola ja Kirsi Eveliina Jermalainen.

KUOLLEET

Juha Pekka Matti Vesterinen 35 v, Seppo Timo Hartikainen 64 v, Anna-Liisa Väisänen 89 v, Leena Hiltervo Pitkänen 81 v.

KALLAVEDEN KIRKKO Rauhalahdentie 21

040 4848 336
Messu su 27.10. klo 10. Liturgia Raili Rantanen, saarna Sirpa Nummenheimo ja kanttorina Anna-Mari Linna. **Valoa pimeyteen, kaikille avoin Myrskylyhtymessu** su 27.10. klo 18. Kipparina Matti Pentikäinen. Miehistönä lapsikuoro ja nuorten lauluryhmä, johtajana Mari Vuola-Tanila, Lähde-bändi ja Pauli Voutilainen, hanuri. Viittomakielinen tulkkaus ja kahvitarjoilu. **Pyhäinpäivän messu** la 2.11. klo 10. Liturgia Veli Mäntynen, saarna Raili Rantanen, kanttorina Richard Nicholls ja Martina Jalonen, klarinetti. **Pyhäinpäivän sävelhartaus** la 2.11. klo 18. Matti Pentikäinen, Anna-Maija Hella ja Anna-Mari Linna. **Messu** su 3.11. klo 10. Liturgia Sirpa Nummenheimo, saarna Markku Virta ja kanttorina Anna-Mari Linna.

MUUTA

Perheraamattupiiri su 3.11. klo 16.30. Kirkon alakerrassa. Raamattupiiristä vastaa Pia Karjalainen 050 5251 012. **Seurakuntien yhteinen ”Hyvän olon leiri”** yksinäisyyttä kokeville työikäisille 15.–17.11. Poukamassa. Etusija ensikertalaisilla. Ilm. 25.10. mennessä diakoni Hanna Rasalle 040 4848 372. Tarvittaessa voit jättää viestin vastaajaan.

PETOSEN SEURAKUNTATALO Pyörönkaari 21

040 4848 345
Aamurukous ma klo 9. **Rukouspiiri** ke klo 18.30. Vastuuhenkilönä Merja-Riitta Jaakkonen 040 5573 285. **Messu** su 27.10. klo 16. Anni Tanninen. **Päiväkahvit parisuhteen** parhaaksi su 3.11. klo 14. srk-talon takkahuoneessa, Pyörönkaari 21, B-ovi. ”Seksuaalisuus on paljon muutakin kuin seksiä”, aihetta pohittimassa Liisa ja Kyösti Survo. **Aikuisten takkailta** ke 6.11. klo 18 takkahuoneessa.

MUUTA

Sanasta suuntaa elämään -raamattupiiri ti klo 18.30 Jaakkosilla, Pitkäsiima 15. Piiristä vastaa Merja-Riitta Jaakkonen 040 5573 285. **Donkkis Big**

Night -toimintailta pe 25.10. klo 17–20.30. Vapaa pääsy. Lisätietoja www.donkki.net tai Cecilia Kurkinen 050 381 4459. Järjestäjänä Kansanlähetyt.

VEHMASMÄEN KAPPELI Sotkanniemi 15

040 4848 351
Pyhäinpäivän messu la 2.11. klo 13. Raili Rantanen ja Anna-Mari Linna.

HIRVILAHDEN KAPPELI Länsirannantie 2410

044 275 7936
Pyhäinpäivän muistomessu la 2.11. klo 15. Sirpa Nummenheimo ja Richard Nicholls.

KARTTULAN KIRKKO Kirkkotie 23

040 4848 545
Kynttiläkirkko la 2.11. klo 18. Mikko Väisänen, Anne Keränen ja Tuula Makkonen. **Messu** su 3.11. klo 10. Mikko Väisänen ja Richard Nicholls.

MUUTA

Vakkakuusi-Pihkainmäki seurakuntapiiri to 24.10. klo 18 Leena ja Eino Vepsäläisellä, Jarintie 20. **Rukoushetki** ti 29.10. klo 13 Jaakkolassa. **Koskenkylän seurakuntapiiri** ti 29.10. klo 19. Toini ja Viljo Paukkosella, Punaparrantie 191. **Airakselan varttuneiden kerho** to 31.10. klo 12.30 Elina Laakkosella, Airakselantie 508. **Miesten lenkipiiri** ti 5.11. klo 17.30 Rytkyn leirikeskuksessa. Lisätietoja Tauno Salmi 0400 275 237.

KARTTULAN SEURAKUNTAKOTI Kissakuusentie 14

040 4848 547
Perhekirkko ja 3 v. synttärit su 27.10. klo 14. Sirpa Hummenheimo ja Anne Keränen. **Sanan ja rukouksen ilta** su 27.10. klo 18. Raili Tiihonen ja Anne Keränen. Illan aihe: ”Lähellä Jeesusta”. **Puuhailta 4–6 -vuotiaille** ma 28.10. klo 17–18.30 Ilm. tekstiviestillä (Lapsen nimi, ikä ja lapsen huoltajan tiedot) Tuija Soinille 25.10. klo 16 mennessä 040 4848 543. Ryhmään mahtuu 15 lasta. Ohjaajina Tuija Soini ja Mari Paukkonen.

SYVÄNNIEMEN KIRKKO – MUUTA

Hautausmaan siivoustalkoot to 24.10. klo 8 alk. Syvänniemen hautausmaa ja kirkkopihä. Klo 11.30 ruokailu kirkkopihalla. **Nais-ten hyvänolon aamu** la 26.10. klo 10. Evantalolla, Syvänniemellä. Teema-na ”Olet arvokas” alustaa Kaisu Vasara. Musiikkia ja jumppaa. Mukana myös Ulla-Kaija Hiltunen. Aamupala 10 €. Ilm. 24.10. mennessä info@eevantalofin tai tekstiviestillä 050 520 4848.

NUORET

Nuortenillat 24.10. ja 31.10. klo 17.30–20.30 Kallaveden kirkolla. Aiheena 24.10. Koko maailma yhdessä ja 31.10. Kynttilät pimeässä.

VARHAISNUORET

10-juhlat ke 30.10. klo 18. Anni Tanninen, Mari Vuola-Tanila ja lapsikuoro.

LÄHETYS

Naisten lähetyslölyyt ke 30.10. klo 18. Rytkyllä. Lähtö kirkolta klo 17.30 ja Petoselta klo 17.35. Vapaaeh-

toinen maksu 5 € lähetykselle. Saunomisen lisäksi kevyt iltapala ja asiaa lähetyksestä.

DIAKONIA

Hyvän hoidon päivä ke 23.10. klo 10.30–14.30 Rytkyn leirikeskuksessa. Aiheena ”Lohduttajani surussa”, Anna-Maija Hella. Ilm. diakoniatoimistoon 040 4848 332 ma tai to klo 9–10. Voit myös ilmoittautua jättämällä viestin vastaajaan. **Leväsen kam-mari** ma 4.11. klo 12.30–14. Sanan maanantai.

PERHETYÖ

Perhekerhot seuraavasti: **Petosen seurakuntalo:** ti klo 9.30–11. **Valoharju:** ti klo 9.30–11. **Kallaveden kirkko:** ke klo 9.30–11. **Jynkänvuoden kerho-huone:** (Isännäntie 22) ke klo 9.30–11. **Kurkimiäki, Kurkipiirtti:** ke klo 9.30–11. **Rytkyn leirikeskuksessa** kerran kuussa ke 23.10. ja 20.11. klo 9–11. **Karttulan seurakuntakodilla** ma klo 9.30–11. **Syvänniemen pappilassa** ti klo 9.30–11. **Pihkainmäki: Kantoluodoilla,** Ilveslamente 23, 23.10. ja 20.11. klo 17–18.30. **Taidetiistai** ti 29.10.ja 5.11. klo 9.30–11.30 tai 13–15. Koko perhe kädentaitojen pariin Kallaveden kirkolle. Omat eväät ja taiteluun sopivat vaatteet mukaan. Aiheena 29.10. Suru ja lohdutus ja 5.11. Pelko ja rohkeus.

PIIRIT

Niemisjärven olotila to 24.10. klo 11.30-13 Niemisjärven kylätalolla. **Rytkyn lähetyspiiri** ti 29.10. klo 18 Reijo Korhosella, Rytkynrannantie 42. **Haminalahden työseura** ti 29.10. klo 18.30 Hiekkalassa, Karttulantie 495.

PYHÄKOULU

Pyhäkoulu su 27.10. klo 15–16.30 Hirvilahdessa nuorisoseurantalolla.

KASTETUT

Iiris Esteri Issakainen, Enni Inkeri Ropponen, Isla Kristiina Sipilä, Jade Emma Jasmine Haatainen, Jose Aleksander Haatainen, Leon Alex Samuel Oksman, Neela Sylvia Miettinen, Anselmi Benjamin Heiskanen, Matilda Juulia Saario, Aava Johanna Aurora Partanen, Aino Matilda Alhoniemi, Timi Eljas Mikael Ruotsalainen, Milja Ida Melinda Kukkonen, Isla Jelissa Emilia Korhonen, Lilli Lydia Laaksoviita, Daniel Joonatan Närhi, Elias Matti Juhani Niivala, Annika Pinja Kerttuli Karhunen, Daniel Alexander Ludwig, Otto Juhani Vihavainen.

KUOLLEET

Mauri Uolevi Hämäläinen 68 v, Tauno Veikko Hyvärinen 80 v, Eino Ilmari Juutilainen 87 v, Eila Marjatta Kiljander 73 v, Suoma Vappu Koski 90 v, Anna Josefiina Helin 87 v.

PYHÄN JOHANNEKSEN KIRKKO Kellolahdentie 8

040 4848 386
Perhekirkko su 27.10. klo 10. Saarna ja liturgia Aulikki Mäkinen, kanttori-

na Tintti Tinkala. Messusolavat mukana päiväkerholaiset ja lapsikuoro. Perhelounas. **Pyhäinpäivän messu** la 2.11. klo 10. Saarna Aulikki Mäkinen, liturgia Sanna Husso, kanttorina Tintti Tinkala. Avustajina Tuomas Juntunen, Johanna Jauhiainen, Pirkko Hämäläinen ja Mika Juusela. Ryhmä esittää lauluja teoksesta ”Ilokivellä, sanoja ja säveliä kuolemassa”. **Pyhäinpäivän muistohetki** la 2.11. klo 16. Tilaisuudessa sytytetään muistokynttilät viime pyhäinpäivän jälkeen poisnukkuneille seurakuntalaisille. **Messu** su 3.11. klo 10. Saarna Sanna Husso, liturgia Heikki Hyvärinen. **Herrännäisseurat** su 3.11. klo 18 takkahuoneessa. Heikki Hyvärinen.

NUORET

Idän ihmeet - Männistön seurakunnan juhluvuoden konsertti nuorille to 24.10. klo 18 Pyhän Johanneksen kirkossa. Vapaa pääsy.

MUSIIKKI

Laulupäivä to 24.10. klo 12 Pyhän Johanneksen kirkossa. Heikki Mononen. Ukintupa kahvittaa srk-salissa klo 11 alk. **Idän ihmiden konsertti** to 24.10. klo 18 Pyhän Johanneksen kirkossa. **Armon valo lohduttaa-kuoroteos** ke 6.11. klo 18 Pyhän Johanneksen kirkossa. Männistön seurakunnan kirkkokuoro, johtaa Tintti Tinkala ja Heikki Mononen, urut.

DIAKONIA

Kuopion ev.lut. seurakuntien Hyvän Olon -leiri 15.–17.11. Poukaman leirikeskuksessa yksinäisyyttä kokeville työikäisille. Etusijalla ensikertalaiset. Ilm. 31.10. mennessä Anna-Mari Mertaselle 040 4848 406. Tarvittaessa jätäviesti vastaajaan. **Ukintuvan teematorstai** 31.10. klo 12 Pyhän Johanneksen kirkon srk-salissa. Ravitsemusterapeutti Anne Tuovinen. Kahvitus klo 11 alkaen. **Elämää etsimässä -kerho** to 31.10. klo 14.30–16 Pyhän Johanneksen kirkon srk-salissa. Heikki Hyvärinen. **Messu ja ikääntyneiden syntymäpäivät** su 3.11. klo 10–12.30. Saarna Sanna Husso, liturgia Heikki Hyvärinen. Juhla srk-salissa, Ulla Halonen.

MUUTA

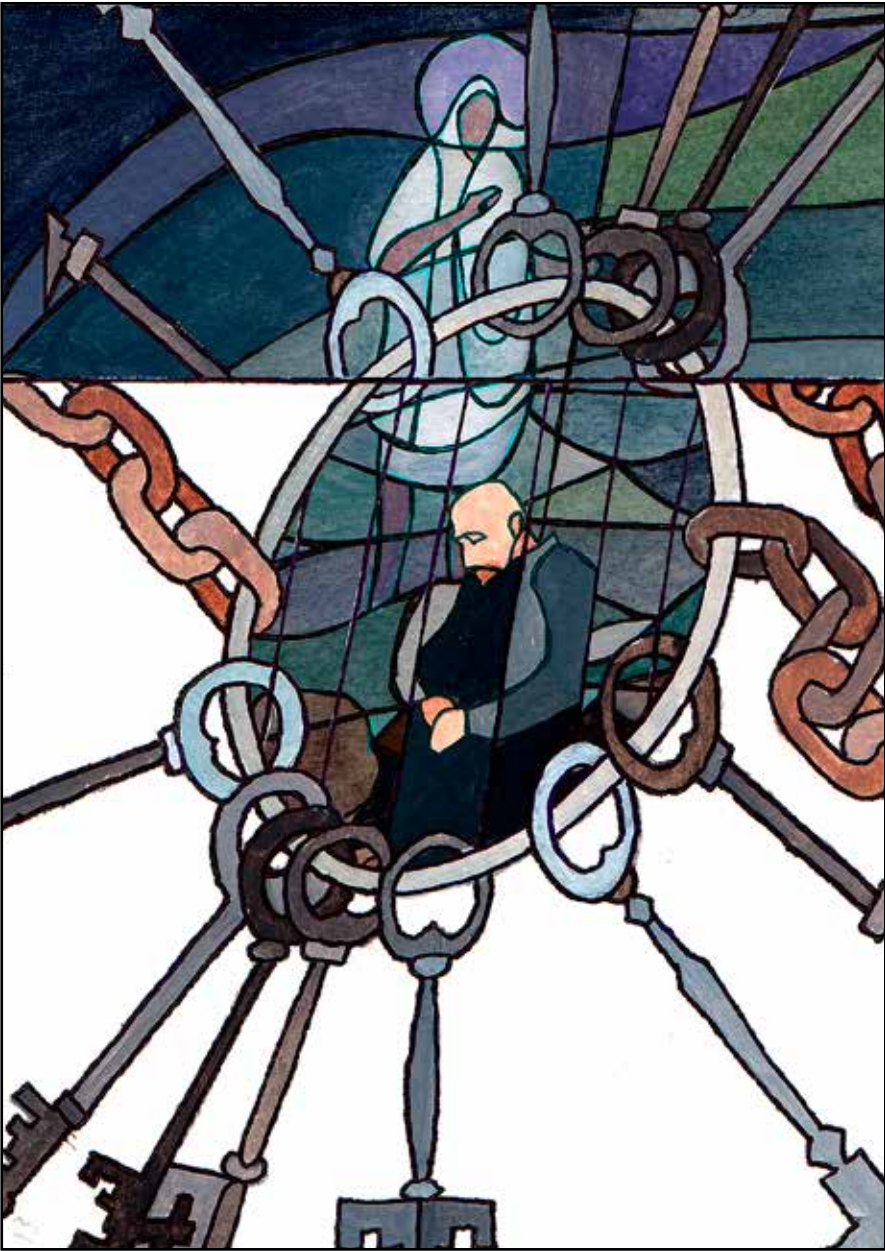
Hartaus to 24.10. klo 13.30 Mäntylän palvelutalolla, Untamonkatu 5. Salla Tyrväinen. **Pyhäinpäivän messu** su 3.11. klo 13 Mäntylän palvelutalossa, Untamonkatu 5. Saarna Heikki Hyvärinen, liturgia Sanna Husso.

AIKUISTYÖ

Naisia raamatussa ke 30.10. klo 18. Työikäisten naisten raamattupiiri Pyhän Johanneksen kirkon srk-salissa. Aulikki Mäkinen. **Miesten piiri** ke 6.11. klo 18 Poukamassa Raamatun ja kahvin merkeissä. Kyytiä tarvitseville kuljetus kirkolta klo 17.45. Heikki Hyvärinen. **Keskusteluja raamatun äärellä** to 7.11. klo 12 Pyhän Johanneksen kirkon srk-salissa. Heikki Hyvärinen. Ukintupa kahvittaa klo 11 alk.

KASTETUT

Armi Helmi Olivia Markkanen, Santtu Emil Ilari Kelhola.

Armon kokemus

Lomareissu Tampereella oli sujunut mukavissa merkeissä. Koitti kotiin lähdön aika. Ajeimme ilman kiirettä Savoa kohti. Takapenkillä vallitsi harvinainen rauha, synnä tietysti nukkumatti. Kohta olisi tarkoitus pysähtyä, ruokailla ja suorittaa huoltotoimet. Uskalsin laittaa radion pykälän verran kovemalle. Säätiедotuksessa lupailtiin poutasäätä. Vaimo heräsi ja totesi: ”Katsopas -enää 5 kilometriä Jyväskylskyään”.

Sitten leppoisan tunnelman rikkoi kameran välähdys. Valvontakameran tolppa oli valppaana. Sen ansiosta Jyväskylän poliisi sai kauniin otoksen pastorista ja hänen vaimostaan.

Seuraavien kilometrien aikana ehdin miettiä syntyjä syviä. Ensiksi mietin, kuinka paljon sakkoa mahtaa rapsahtaa? Varsin nopeasti alkoi teon puolustelu niin itselleni, kuin vaimollekin. ”Enhän minä aiheuttanut mitään vaaraa ... rajoitus vaihtui yllättäen ... kymmeneen vuoteen en ole sakkoa saanut!” Ja niin edelleen.

Taukopaikalle saavuttiin. Ruokailuvaihtoehtoista valitsin halvimman vaihtoehdon. Ilman eri kehotusta vaihdoin vaipat kumpaiseltakin kaksoseltamme. Matka jatkui. Takapenkillä oli tavallistakin levottomampaa. Toinen korvatulppa

saa sakkoja senttiäkään! Se sai minut tuulettamaan olohuoneessamme samalla tavalla, kuin jos Suomi olisi tehnyt jääkiekossa jatkoaikamaalin Ruotsia vastaan. Hyppelehtimisen jälkeen teki mieli soittaa Jyväskylän poliisilaitokselle. Olin halunnut kiittää henkilökohtaisesti armahduksestani. Vaimo toppuutteli. Palasin vähitellen maan pinnalle. Istuimme keittiön pöydän ääreen. Rauhoituin ja pysähdyin ajattelemaan. Sanoin ääneen, että tätäkö on armon kokeminen? Näinkö pienestä iloitsen näin suures-ti? Miksi en iloitse yhtä vuolaasti silloin, kun saan vapauttavan päätöksen Jumalalta? Eikö siihen olisi vielä paljon suurempi syy? Mistä se johtuu, että en koe samanlaista iloa, pompi riemusta ja tuuletta, kun joka sunnuntai kirkossa kuulen synninpäästön sanat en vain liikennerekomuksistani, vaan kaikesta siitä väärästä mihin olen syyllistynyt itseäni, lähimmäistäni ja Luojaä kohtaan?

Ensi sunnuntaina kirkoissa puhutaan anteeksiannosta. 23. helluntain jälkeisen sunnuntain otsikko kuuluu: antakaa toisillenne anteeksi. Kun Jumalan valotolppa välähtää, kuva tulee otettua jokaisesta. Jumalan sanan paljastavan valon alla jokainen ihminen joutuu nöyrytymään ja tunnustamaan, ettei ole rakastanut läh-

immäistä niin kuin itseään ja Jumalaan yli kaiken. Ja sitten kuitenkin tapahtuu se valtavan suuri asia: vapauttava päätös Jumalalta itseltään! Voi kunpa oppisimme iloitsemaan anteeksiantamuksesta vähän enemmän! Ehkäpä anteeksi pyytämisen ja -antaminen voisi silloin olla vähän helpompaa myös lähimmäisillemme.

TEEMU VOUTILAINEN
Kirjoittaja on Puijon seurakunnan pastori

23. sunnuntai helluntaista Vertaus armottomasta palvelijasta Matt 18:23–35

”Taivasten valtakunta on kuin kuningas, joka vaati palvelijoiltaan tilitykset... Minä annoin sinulle anteeksi koko velan, kun sitä minulta pyysit. Eikö sinunkin olisi pitänyt armahtaa työtoveriasi, niin kuin minä armahdin sinua?”

**Ilmoittaja,
ota yhteyttä.**

Ilmoitusmarkkinointi

Pirjo Teva
020 754 2284,
040 680 4057
pirjo.teva@kotimaa.fi

Hammaslaboratorio
Hyvä Hammas Oy
Puree Paremmiin.

Vuorikatu 36, 70100 Kuopio

**Erikoishammasteknikko
Satu Koskela**

p. 017 265 4400

Tietokoneapu
Kotitalous-
vähennys 45%
www.orden.fi
040 5844 045

**KAATUMISEN JA SELÄN
KIPEYTYMISEN JÄLKEEN
TUTKIMUKSIIN**

**On muitakin tapoja
testata luun lujuutta ja
tasapainoa.**

Selän kuvaus, luuntiheys- ja
tasapainomittaus.
Hinta 350€, Kela 115€
omavastuu n. 235€

**Yleislääketieteen erikoislääkäri
Markku Hyvönen**

PUIJONLAAKSON**LÄÄKÄRIKESKUS**

Kiekkotie 2, Kuopio

☎ 017 2828 244

www.puijonlaaksonlaakarikeskus.fi

Iloon ja suruun.

*Elämän
kaikkiin
hetkiin.*

*Palveleva
naisten vaatteiden
erikoisliike.*

Kati

Savonkatu 22 Kuopio

Sokoksen parkkipaikkaa vastapäätä

puh. 017 261 2435

ma-to 9.30-17.30 pe 9.30-17 la 10-14

SEURAKUNNAT**KUOLLEET**

Maire Anneli Hippi 75 v,
Sylvi Tuovinen 73 v, Pek-
ka Juhani Luukkonen
67 v, Aune Maria Pekkari-
nen 89 v.

PUIJON KIRKKO**Taivaanpankontie 3**

040 4848 419

Viikkomessu ja raamat-**tutuokio** ke 23.10. klo 11.

Teologian maisteri Jaakko

Tölli saarnaa, Teemu Vou-

tilainen, Riitta Murtorin-

ne. Kanttorina Päivi Paa-

so. **Messu** su 27.10. klo 10.

Jaana Marjanen saarnaa,

Kari Kuula, Pekka Nie-

minen, Teemu Voutilai-

nen, Susanna Räsänen. Lä-

himmäispuhekurssilais-

ten tehtävään siunaami-

nen. Kanttorina Päivi Paa-

so. Puijonsarven musiik-

kierholaiset. Lapsille py-

häkoulu. **Viittomakieli-****nen messu** su 27.10. klo

15. Seppo Laukkanen, Lee-

na Vartiainen. **Aika laulaa****-konsertti** su 27.10. klo 18.

Mari-Anni Hilander lau-

lu, Markku Laakso kita-

ra ja teorbi. Ohjelma 5 €. **Yhdessä laulamaan!** ke

30.10. klo 18. Puijon kirk-

kokuoro hakee uusia lau-

lajia. Tule laulutapaami-

seen ke 30.10. klo 18 Pui-

jon kirkolle, Kerhohuone

3. Päivi Paaso. **Pyhänpäi-****vän messu** la 2.11. klo 10.

Kari Kuula saarnaa, Tee-

mu Voutilainen. Kanttori-

na Päivi Paaso. Puijon kirk-

kokuoro. **Pyhänpäivän il-****tajumalanpalvelus** la 2.11.

klo 18. Jaana Marjanen,

Pekka Nieminen. Kanttori-

na Outi Keskisipilä. Puijon

kamarikuoron kvartetti.

Sytämme kynttilän seu-

rakunnassa viime pyhäin-

päivän jälkeen siunattujen

muistolle. **Messu** su 3.11.

klo 10. Pekka Nieminen

saarnaa, Teemu Voutilai-

nen, Kari Kuula. Kanttori-

na Outi Keskisipilä. Laulu-

ryhmä Verso. Lapsille Py-

häkoulu. **Kutsu yhteyteen****-messu** su 3.11. klo 17. Tarja

Säynevirta, Kari Kuula.

vi Paaso, Alisa Kauhanen.
Avaimia hyvään ikään-
tymiseen ma 28.10. klo 13.
Ystävän kammari. Elämä-
ni laulu, Lea Tuiremo. **Per-**
hekerho ke 30.10. klo 9.30.
Pyhänpäivä. **Midinetti-**
lähetyspiiri ke 30.10. klo

13. **Uusia laulajia Puijon**
kirkkokuoroon ke 30.10.

klo 18. Rekrytointitilaisuus,

kerhohuone 3. Päivi Paaso.

Eläkeläisten kerho to

31.10. klo 12.30. Pyhäin-

päivä. Mari Voutilainen.

Avaimia hyvään ikään-

tymiseen ma 4.11. klo 13. Ys-

tävän kammari. Minun ki-

puni, Raijaleena Vapaa-

vuori.

POUKAMA

Poukamantie 105

Ystävänpäiväkerho ke

23.10. klo 11. Viikkomes-

su Puijon kirkossa. Kulje-

tus klo 10: Uuhilahden-

tie-Ranta-Toivalantie-Päi-

väranta, Metsäkummun-

tie-Puijonsarventie-Ry-

pysuontie-Ahkiotie-Pui-

jon kirkko. Pysäkeiltä pää-

see kyytiin. Paluu tuloreit-

tiä pitkin klo 13. **Perheker-**

ho ti 29.10. klo 9.30. Py-

hänpäivä. **Ystävänpäi-**

väkerho ke 30.10. klo 11.

Ikääntyvien kuulo. Titta

Väisänen Kuopion Kuuo-

lo ry:ltä, Riitta Murto-

rinne. **Tehdään yhdes-**

sä -ryhmä ma 4.11. klo 18.

Kortit+lahjapaperin val-

mistaminen. Seija Ris-

sanen, Riitta Murtorin-

ne. **Perhekerho** ti 5.11. klo

9.30. Isän ympärillä on voi-

mataika. **Ystävänpäi-**

väkerho ke 6.11. klo 11. Joulu-

korttiaskartelu. Seija Rissa-

nen, Riitta Murtorinne.

Kuha, Julius Jaakko Jalma-
ri Siltanen.

KUOLLEET

Kaisa Romppanen 64 v,
Rauno Olavi Turunen 55 v,
Kauko Kalervo Tirkko-
nen 82 v.

JÄRVI-KUOPIO**RIISTAVEDEN KIRKKO****Joensuuentie 2505****Messu** su 27.10. klo 10. U.Mäkinen, Tuura. **Pyhäin-****päivän iltamessu ja pois-****nukkuneiden muistami-****nen** la 2.11. klo 19. R. Leino,

M. Mäkinen, Tuura. Henni

Hyvärinen, sello ja Mark-

ku Hyvärinen, piano. **Mes-****su** su 3.11. klo 10. M. Mäki-

nen, Tuura.

RIISTAVEDEN**SEURAKUNTATALO****Keskustie 2****Lapsi-aikuisen -ker-****ho** to 24.10. klo 14–15.30.**Siioninvirsiseurat** ma

28.10. klo 19. Raili Pursiai-

nen. **Perhekerho** ti 29.10.klo 9.30–11. **Neulepii-****ri** ti 29.10. klo 12–14 tak-kahuoneessa. **Huttujuhla**

ke 30.10. klo 12. Eläkelitto

ja alueseurakunta. Huom,

muuttunut päivämää-

rä! **Lapsi-aikuisen -ker-****ho** to 31.10. klo 14–15.30.**Isoskoulutus** ma 4.11. klo15. **Perhekerho** ti 5.11. klo

9.30–11. Ruokamaksu 5 €/

perhe. **Virkistyspäivä** ti

5.11. klo 12. Ruokamaksu 5

€. Raamattutunti Marjaa-

na Mäkinen.

Kuopion Tila-Auto Oy

- turistibussit 32 ja 50 matkustajalle
- pikkubussit
- invataksit

info@tila-auto.com

www.tila-auto.com

p. taksiajot 0400-673 955

p. tilausajot 0400-992 993

Hoidamme isännöinnin huolella ja kirjanpidon tarkasti
isännöimme seuraavanlaisia kohteita: • asunto-osakeyhtiöt
• kiinteistöosakeyhtiöt • palvelutalot • veteraanitalot • senioritalot

Yksilöllinen ja reipas isännöintipalvelu.
Anna tal

23.10.-5.11.13

kue menneitten sukupolvien muistoksi lähtee Teh-taankirkon edestä Sankarihautojen kautta Ruukin ensimmäiselle hautausmaalle Pyhäinpäivän iltamessun päätyttyä. K. Leino, Saarela. **Messu** su 3.11. klo 10. Keihänen, Saarela. Messun jälkeen siioninvirsiseurat seurakuntasalissa ja kahvit.

JUANKOSKEN SEURAKUNTATALO Mäntytie 5

Seurakuntakerho, ke 23.10. klo 12–14. Peruna-puuro. Tuotto lähetystyölle. **Lähetysaskartelu** to 24.10. klo 10–13 seurakuntasalissa. **Donkkis Big Night** pe 25.10. klo 18–20 varhaisnuorille, Olli Inkinen. **Aamukahviryhmä**, to 31.10 klo 10–12. **Liikunta- ja näkörajoitteiset sekä Juankosken Aivoparkit**, huom. to 31.10. klo 12 kokoonnumme Juankosken srk-talolla. Jos tarvitset kyytiä, ota yhteyttä diakoni Leila Asikaiseen 040 4888 620. **Kirkkokahvit ja siioninvirsiseurat** su 3.11. messun jälkeen seurakuntatalossa, Hannu Komulainen. **Lähetysaskartelu** to 07.11. klo 10–13 seurakuntasalissa. **Aamukahviryhmä**, to 28.11. klo 10–12.

KAAVIN KIRKKO Kaavintie 24

Messu su 27.10. klo 13. Huhtala, Lohi. **Pyhäinpäivän iltamessu ja poisnukkuneiden muistaminen** la 2.11. klo 19. Huhtala, Vuorinen. **Messu** su 3.11. klo 13. Huhtala, Lohi.

KAAVIN SEURAKUNTATALO Kirkkorannantie 1

Elsan kerho to 24.10. klo 11–13.30. Tarinallinen tuokio. **Vanhemman väen palvelupäivä** ti 29.10. klo 11–13.30. Ruokailu ja kahvit 5 €.

MUUTA

Elsan kerho to 31.10. klo 14 Maarianvaarassa Vilho Savolaisella, mukana Jari Muta. **Elsan kerho** to 7.11. klo 14 Luikonlahden koulussa.

MUURUVEDEN KIRKKO Kirkkotie 1

Pyhäinpäivän iltamessu ja poisnukkuneiden muistaminen la 2.11. klo 19. Keihänen, varakanttori. **Messu** su 3.11. klo 13. Keihänen, Saarela.

MUURUVEDEN SEURAKUNTATALO Kirkkotie 1

Seurakuntakerho to 24.10. klo 13. **Perheen pyhä** su 27.10. klo 13. K. Leino, Saarela. Kahvit ja mehut. **Seurakuntakerho** to 7.11. klo 13. Raamattutunti, Marjaana Mäkinen.

MUUTA

Pelonniemen ja Nousionmäen seurat pe 25.10. klo 19. Hannele ja Yrjö Heikkisellä, Pelonniementie 347.

NILSIÄN KIRKKO Kirkonmäentie 1

Messu su 27.10. klo 10. Pursiainen, Kärppä-Leskinen. **Virsijamien jatkot** 30.10. klo 18-21/22. **Pyhäinpäivän messu ja poisnukkuneiden muistaminen** la 2.11. klo 10. Pursiainen, Kärppä-Leskinen. **Messu** su 3.11. klo 10. Herättäjän päivä, saarna Osmo Korkalainen, Pöllä-

nen, Kärppä-Leskinen Messun jälkeen senioreiden syntymäpäiväjuhla ja kirkkokahvit srk-kodilla ja Siionin virsiseurat ala-salissa.

NILSIÄN SEURAKUNTAKOTI Nilsiantie 59

Mannaruokailu ke 23.10. ja ke 6.11. klo 12. Työttömille, päihdeongelmaisille ja yksinäisille, maksuton. **Naisten raamattupiiri** ma 28.10. ja ma 4.11. klo 18–20 alasalissa. **Ikäihmisten kerho** to 31.10. klo 11. **Kuopion tuhkautausyhdistyksen tiedotustilaisuus** tuhkauksesta ma 4.11. klo 18 yläsalissa. **Miestenpiiri** ke 6.11. klo 18.30. **Yhteislaulutilaisuus** ke 6.11. klo 19. Ruotsalaisuuden päivän yhteislaulutilaisuus Ruotsin virsikirjan virsien äärellä.

MUUTA

Bible in English ke 23.10. klo 14. Sopukassa, Tilhintie 2. **Pajulahti-Ranta Sänkimäen kyläseurat** to 24.10. klo 19. Anna-Liisa ja Erkki Väätäisellä, Ilmarintie 6 Nilsinä. **Siioninvirsiseurat** su 27.10. klo 15. Helvi Mustosella, Laitisenmäki 100. Kolehiti Aholan saaren hyväksi. **Iltatuulen hartaushetki** ti 29.10. klo 13. Kalevantie 4. **Karhitien kerho** ke 30.10. klo 13. Karhitie 3. **Kyläseurat** ke 30.10. klo 19. Sydänmaassa Saini ja Olli-Matti Puustisella, Juankoskentie 421 A. **Pyhäinpäivän hartaus** la 2.11. klo 13. Murtolahden kappelissa. **Seurat** la 2.11. klo 15. Anna ja Pertti Hentisellä, Laitilantie 2 A. **Bible in English** ke 6.11. klo 14. Sopukassa, Tilhintie 2. **Lastulahden kyläseurat** to 7.11. klo 13. Eeva-Maija ja Veli Airaksisella, Lapinsaarrentie 108.

SÄYNEISEN KIRKKO Kirkkoharjuntie 2

Messu, su 27.10. klo 13. Pursiainen, Kärppä-Leskinen. **Pyhäinpäivän messu ja poisnukkuneiden muistaminen**. la 2.11. klo 13. Myykeittö klo 12 seurakotakodissa. Pöllänen, Kärppä-Leskinen. **Messu**, su 3.11. klo 13. Pöllänen, R Leino, Kärppä-Leskinen, keskustelutilaisuus.

SÄYNEISEN SEURAKUNTAKOTI Kirkkoharjuntie 2 A

Keskustelupiiri ke 23.10. klo

13. Aiheena Kärsimyksen salaisuus. **Seurakuntakerho** to 24.10. klo 12. **Lähetyskahvila** to 31.10. klo 12.

TUUSNIEMEN KIRKKO Keskitie 21

Messu su 27.10. klo 10. Huhtala, Lohi. **Pyhäinpäivän iltakirkko ja poisnukkuneiden muistaminen** la 2.11. klo 18. Hagman-Puustinen, Lohi. **Messu** su 3.11. klo 10. Hagman-Puustinen, Lohi. Seniorisynttärät, yhteiset syntymäpäiväjuhlat 70-, 80-, 90- ja yli 90-vuotiaille. Juhla jatkuu seurakuntatalossa.

TUUSNIEMEN SEURAKUNTATALO Koivukuja 2

Palvelupäivä ke 23.10. klo 10. **Poistettavan irtaimiston myynti** pe 25.10. klo 9–11. Käteismaksu. **Seurakuntataloa remontoidaan**, joten seurakuntasalin tilat ovat 1.11. lähtien kunnanvirastolla, Keskitie 22. Diakonia-, kasvatus- ja -papintointomistot toimivat entisissä poliisin tiloissa, joissa papin ja diakonissan vastaanotot. Papiin päivystys to 31.10 lähtien klo 9.30–11.30 kunnanvirastolla (huom! to 24.10 El vastaanottoa, vain puhelinpäivystys) ja diakoniapäivystys ajanvarauksella. Seurakuntasalina toimii kunnanviraston päätytilä katutasossa, jonne siirtyvät kaikki seurakuntatalon ja lähimmäisen kammarin, päivä- ja perhekerhojen toiminnot. Päivä- ja perhekerhot alkavat 28. ja 29.10 uusissa tiloissa (huom! 21. ja 22.10 kerhot peruttu). **Ilta Sanan äärellä** ma 4.11. klo 18. (ennen Kammarissa). **Rukouspiiri** ti 5.11. klo 14. (entinen aamurukouspiiri Kammarissa). **Näytelmällinen muisteiluilta ”KAIKENLAISET KINKERIT”** to 7.11. klo 18. Näytelmäryhmät Sammuttajat ja Liekki.

MUUTA

Poikien sähkökerhot kokoontuvat vko 43 lähtien Päättalon ja liikuntasalin välisessä aulassa. **Nuorten iltakahvila** pe 25.10. klo 19 Päättalossa. **Tuusjärven kerho** ke 30.10. klo 13.45 Tuusjärven koululla. **Lähetyspiiri** pe 1.11. klo 12 Tuulikki Metsolalla, Harjutie. **Isoskoulutus** ma 4.11. klo 15. Päättalo.

VEHMERSALMEN KIRKKO Lempeläntie 17

Messu ja yhteiset syntymäpäiväjuhlat 70-, 80-, 90- ja yli 90-vuotiaille su 27.10. klo 13. U. Mäkinen, varakanttori. Juhla jatkuu seurakuntatalossa. **Pyhäinpäivän messu ja poisnukkuneiden muistaminen** la 2.11. klo 13. U. Mäkinen, Tuura. Kirkkuoro. **Sanajumalanpalvelus** su 3.11. klo 13. U. Mäkinen, Tuura.

VEHMERSALMEN SEURAKUNTOTI Lempeläntie 15

Lähimmäisen kambari ma klo 10–12 kammarissa. 28.10. puurokammarissa. **Perhekerho** pe klo 9.30–11. **Kauneimmat hengelliset laulut -yhteislaulutilaisuus** ma 28.10. klo 18.30. Lau-lutoiveita voi lähettää etukäteen 27.10. mennessä kanttori Riikka Tuuralle 040 4888 634, riikka.tuura@evl.fi. Tilaisuuden jälkeen on tarjolla pientä purtavaa. **Kokki-ukot** ti 5.11. klo 17.

KASTETUT

Kimi Raimo Antero Heikkinen, Nilsä, Topi Lauri Ensio Sokka, Kortejoki, Lassi Leo Johannes Thureson, Pajulah-ti, Aino Iida Emilia Pahkin, Kaavi, Otto Johannes Hakkarainen, Säyनेinen.

KUOLLEET

Veikko Hämäläinen 92 v, Tuusniemi, Liisa Kyllikki Korhonen 85 v, Juankoski, Tuula Johanna Hukkanen 65 v, Nilsä, Saimi Irene Kekäläinen 91 v, Nilsä, Simo Juhani Savolainen 63 v, Nilsä, Erkki Antero Timonen 61 v, Vehmersalmi, Juha Pekka Tapani Tirkkonen 21 v, Juankoski, Signe Mirjam Vornanen 89 v, Muuruvesi.

www.siilinjarvenseurakunta.fi, www.facebook.com/siilinjarvenseurakunta Kirkkoherranvirasto avoinna ark. klo 9–11 ja 12–14. Suljettu pe 25.10. koulutuksen vuoksi.

KIRKKO Haarahongantie 2

Perjantaimessu pe 25.10. klo 18.30. ”Antakaa toisilenne anteeksi” (Ef. 4: 25–32). Heikki Kastarinen, Sirpa Ylikotila, Marjaana Kais-to. Iltate. **Jumalanpalvelus** su 27.10. klo 10. Rippi-koulusunnuntai. Matti Hoffrén, Sirpa Ylikotila, Marjaana Kaisto, Vesa Kajava. Vuoden 2014 rippikoululaisten ja heidän perheidensä kirkkopyhä. Kirkkokahvit ja jatkotilaisuus srk-talossa. **Messu** la 2.11. klo 10. Satu Vää-täinen, Seppo Laitanen, Airi Heiskanen, Marjaana Kais-to, Sola Gratia-kuoro. Kap-palainen Satu Väätäisen virkaan asettaminen, jonka toimittaa lääninrovasti Oiva Malinen avustajineen. Messun jälkeen juhla srk-talossa. **Pyhänpäivän muistojuhla** la 2.11. klo 18. Muistamme edesmenneitä, sytytämme kynttilät edellisen pyhäinpäivän jälkeen kuolleille seurakunnan jäsenille. **Messu** su 3.11. klo 10. Kaisa Yle-tyinen, Unto Niskanen, Airi Heiskanen. Kehitysvammaisten kirkkopyhä. Messun jäl-keen ruokailu ja juhla srk-talossa. **Pohjois-Savon so-taorpojen kirkkopyhä** su 10.11. klo 10.

SEURAKUNTATALO Haarahongantie 4

Lähetyskahvila ja askartelupiiri ke 23.10., 6.11. klo 9–12 lähetyskellarilla. Yhdessäoloa, kuppi kuumaa ja puuhaa lähetystyölle ja itsellekin. 23.10. Raija Hokkanen ohjaa havukranssin tekoa klo 14 saakka. Materiaalit paikan päältä omakustannehintaan. **Terveisiä Swazimaasta** to 24.10. klo 18 pienessä salissa. Ajankoh-taisia kuulumisia Havulaakson Lapset ry:n toiminnasta. Arpajaiset ja tarjoilua. **Sunnuntaipyhäkoulu** su 27.10. ja 3.11. klo 10–11 alakerran kerhotiloissa. **Eläkeikäisten päiväpiiri** ma 28.10. klo 13 isossa salissa. **Musiikkia maanantaisin -oppilaskonsertti** ma 28.10. klo 18 isossa salissa. **Seurat** ti 29.10. klo 13 pienessä salissa. Mukana Sirpa Ylikotila. Järj. Kristilliset eläkeläiset. **Omaishoitajakerho** ke 30.10. klo 12 pää-tysalissa. Ohjelmaa hoitajille ja hoidettaville. **Hyvän uutisen seurat** ke 30.10. klo 18.30 pienessä salissa. Jouko Kauhanen, Mauri Voutilainen, Seppo Laitanen. **Miestenkerho Aikamiehet** to 31.10. klo 18.30 päätyalissa. ”Antakaa toisillenne anteeksi.” Eri-ikäiset miehet terve-tulleita kahvikupposen ääreen pohtimaan ja jakamaan tunteja miehen elämästä. **Nuorten perjantaikahvila** la pe 1.11. klo 18–22 alakerran kerhotiloissa. **Vauvakuksut** lasta odottaville vanhemmille ti 5.11. klo 18–19.30 pienessä salissa. Pastori Kaisa Yletyinen vastaamassa mm. kasteeseen liittyviin kysymyksiin, Riikka Koponen Mannerheimin Lastensuojeluliitosta ja lastenohjaa- ja Virpi Rissanen. Ilm. viim. 29.10. seurakunnan verkkosivuilla. **Lähetysten sydänään** ke 6.11. klo 9 lähetyskellarilla. **Askartelupäivä** la 9.11 klo 10–14. Talvisia tau-luja ja joulukortteja. Mate-riaalit ja ohjaus omakustannehintaan. Tarjoilu. Samaa aikaan yli 7-vuotiaille lapsille liikuntaa: klo 10.30–11.45 ja 12–13.15 Sirkus ja Hiphop-street-tanssi. Tuntien toteut-miseksi väh. 5 osallistujaa/ryhmä. Liikunnan tuotto Havulaakson Lapset ry:lle. Ilm. askarteluun ja liikun-taan viim. ke 6.11. jenni.sha-ky@evl.fi, 044 7284 647.

VUORELAN KIRKKO Rissalantie 2

Arjen ateria to 24.10. klo 11–12. **Perjantaikahvila** pe 25.10. ja 1.11. klo 18–22, rukoushetki 19.30. **Jumalanpalvelus** su 27.10. klo 13. Rippikoulusunnuntai. Mat-ti Hoffrén, Sirpa Ylikotila, Marjaana Kaisto, Vesa Kaja-va. Vuoden 2014 rippikoulu-laisten ja heidän perheiden-sä kirkkopyhä. Kirkkokahvit ja jatkotilaisuus. **Eläkeikäisten päiväpiiri** ma 28.10. klo 13. **Messu** su 3.11. klo 13. Kaisa Yletyinen, Marjaana Kais-to. **Raamattu- ja rukouspiiri** ma 4.11. klo 18. **Vuore-lan lähetyspiiri** ti 5.11. klo 10–11.30. Mukana Unto Niskanen. **Donkkis-ilta** ke 6.11. klo 18–20.

MUUTA

Koivusaaren lähetyspiiri to 24.10. klo 13 Riitta ja Esko Paavollalla, Vehkasuon-tie 437. Mukana Seppo Lai-tanen. **Ystävän Tupa** ma 28.10. klo 9–11 Leppäkaar-teen kerhohuoneessa, Honkarannantie 8. **Näkökerho** ti 29.10. klo 12–13.30 Akuli-nan kabinetissa. **Arkkis** alakouluikäisten pyhäkoulu ti 29.10. ja 5.11. klo 18–19.30 Leppäkaarten kerhotilassa, Honkarannantie 8. **Lähetys-väen retki** ke 30.10. Tutus-tumme Maaningan ja Kuopion srk:n lähetystoimin-taan. Lähtö Vuorelan kir-kolta 8.20, Maaningan kirkolta 9. Paluu klo 15.30 mennen-sä. Avoin kaikille. Paikat täy-tetään ilmoittautumisjär-jestyksessä. Hinta 30 €/hlö. Ilm. viim. 24.10. Jenni Shaky-alle: jenni.shakya@evl.fi, 044 7284 647. **Perhepyhäkoulu** su 3.11. klo 11–12 Eeva ja Antti Savolaisella Nuottipolku 8:ssa. **Hartaus** ke 6.11. klo 14 Akuliinassa ja klo 15 Siilinjär-ven Vetreassa.

KASTETUT

Martta Lyldia Ahola, Miika Veli Viljami Parviainen, Ilkka Juho Aleksanteri Miet-tinen, Joel Matias Savolai-nen, Urho Armas Tuppurai-nen, Veeti Walteri Airaksi-nen, Joono Jare Oliver Lap-palainen, Eemeli Jaakko Au-kusti Rissanen, Rasmus Os-kari Tossavainen, Kalle Aar-ne Viljami Heikkinen, Minttu Erika Mönkkönen, Viljami Aatu Elmeri Torvinen.

KUOLLEET

Maija Leena Hartikainen 71 v, Timo Juhani Mylläri 58 v, Kari Antero Launonen 47 v, Pentti Ensio Martikainen 86 v, Katri Anneli Miet-tinen 75 v, Kalevi ja Juha-ni Poimaa 1 pv, Irma Inkeri Kuokkanen 74 v, Pentti Au-kusti Kröger 92 v, Martta Si-viä Oksman 90 v.

DIAKONIA-KESKUS

Suokatu 31 Avoinna ma, ke ja pe klo 9.40–12. **Lahjoitustavaroiden** vastaanotto aukioloaikoina tai muuhun aikaan sopimuksen mukaan (040 4848 468). Ma, ke ja pe klo 9.50 kaikil-le avoin **aamuhartaus** ja klo 10–12 diakonien vastaan-otot ilman ajanvarausta, sekä kahvio Nuotta ja kier-rätyspiste avoinna. **Kahviossa** on luettavissa päivän leh-det SS ja HS, sekä kristillisiä viikko-/kuukausilehtiä. **Kehitysvammaisten kahvi-kerho** ke 23.10. klo 13.30–15, Diakoniakeskuksen kahvio. **Hyväntuulenpiirin saunaretki** Poukamaan to 24.10. klo 12, ilm. etukäteen Stinal-le 040 4848 466. **Kuurojen lähetyspiiri** to 24.10. klo 17–

19 Suokatu 22, kerhohuone Samuli. **Viittomakielinen messu ja kirkkokahvit** su 27.10. klo 15 Puijon kirkko. **Hyväntuulenpiiri** ti 29.10. klo 12–13.30, Diakoniakeskuksen kahvio. **Hyväntuulenpiiri** ti 5.11. klo 12–13.30, Diakoniakeskuksen kahvio. **Katulähetyspiiri** ti 5.11. klo 17–19, Diakoniakeskuksen kahvio. **Kehitysvammaisten kahvierho** ke 6.11. klo 13.30–15, Diakoniakeskuk-sen kahvio.

PERHEASIAIN NEUVOTTELU-KESKUS

Suokatu 22

Luottamuksellista keskus-teluapua parisuhteen kysymyksissä. Yhteydenotot ma–pe klo 9–11 040 4848 480 tai sähköpostitse perhe-neuvonta.kuopio@evl.f

JÄRJESTÖT

NNKY Myllykatu 5

017 2614 500 044 7721928 toimisto@nnky.fi www.ywca.fi/paikallisyhdistykset **Perhekahvila** ma klo 9.30–12. **Kuoro** ti klo 14. **Raamattu- ja lähetyspiiri** ke vuoro-rovikoin klo 13. **Gospel-lat-tarit** to klo 16.30–17.30. Ker-tamaksu 5 €. **Lähetysten naisten saunailat** Pouka-massa ti 12.11. ja 10.12 klo 18. Iltapalamaksu. Järj. Puijon srk ja NNKY. **Yhteiskristillinen raamattu- ja rukousilta** ti klo 18.

KANSAN RAAMATTUSEURA Sanan Kulma Tulliportinkatu 22

www.kansanraamattuseura.fi/kuopio krs-kuopio@sana.fi **Kirjamyyntipiste** avoin-na tilaisuuksien aikana ja perjantaisin klo 13–16. **Sanan ilta** Sanan Kulmalla pe 25.10.klo 18 ”Mitä Henki puhuu seurakunnille” Ilm. luku 3 pastori Jouko Koistinen. **Vertaistukiryhmä** Varjoista vapauteen NNKY:llä Myllyk.5 la 26.10. klo 12–16. **Naisten kesken -ilta** Sa-nan Kulmalla ti 5.11. klo 18.30 ”Elämäni paras lahja” dia-koniatyöntekijä Pirjo Rissanen, sairaalapastori Sari Kärhä; kahvitarjoilu 5 € klo 18. PIENPIIRIT SANAN KUL-MALLA: Ma **Rukouspiiri** klo 18–19.30. Ma pariton vk **Raamattupiiri** klo 18–19.30. Ti pariton vk **Naisten solu** klo 18–19.30. Ke pariton vk klo 18–20 **Opintopiiri**: Kolmiyhteinen Jumala: Isä, Poika, Pyhä Henki. To **Kri-to-ryhmät** klo 18–20 0400 793 446 Anja. Pe klo 13–16 **Rukouspäivystys** ja avoimet ovet. **Nuorekkaiden nais-ten kotisolu** pariton ke klo 18. Lisätietoja parjut.rasa-nen@gmail.com tai ninatt-partanen@hotmail.com

POHJOIS-SAVON EV.LUT. KANSANLÄHETYS Sairaalakatu 11

017 262 2082 www.p-savonkl.sekl.fi Facebook: Pohjois-Savon Kansanlähetyt **Pienryhmät Lähetyskodil-la**: Ma klo 7 aamurukous-hetki, klo 9.30, äiti-lapsipiiri. Ke klo 12 päivähartaus ja kahvihetki, klo 18 nuorten aikuisten 3Kohtaamista. To klo 16 raamattu- ja lähetys-piiri joka toinen viikko (pari-

MUISTIO

AA-ryhmä Nilsissä Isossa Pappilas-sa ma klo 13 ja pe klo 19 sekä Simolassa, Pajuniementie 11, ke klo 19.

AAL-ryhmä alkoholistisessa tai toimintahäiriöisessä perheessä kasvaneille aikuisille ti klo 18–20 Suokadun palvelutalolla, 2 krs. www.aal.fi

Al-Anon ryhmät alkoholiongelmaisten läheisille, Hatsalank. 37 su klo 19, 040 557 9470. Kotipolku 7, Siilinjärvi ke klo 19, 050 398 8883. Toimintakeskus, Koulutie 2, Kaavi, ti klo 19.

Irti huumeista puhelinpäivystys 010 80 4550. Läheisryhmät 040 845 9052. **Kulttuurikeskus Vuorilinnä**, Vuorelankatu 5-7 B. Taiteilijatapaaminen ke 23.10 klo 12–14. King's Kids pe 25.10 klo 18. Varkki/nuorten King's Kids -ilta pe 1.11. Aglow-rukous ma 4.11 klo 18–20.

Kuopion Kriisikeskuksessa kriisipäivystys ja ajanvaraus ma–pe klo 8–21, la–su klo 14–21. 017 2627 733 ja 2627 738. **Kuopion Mielenterveystuki ry**. Tied. 040 733 1713.

Kuopion Tyttöjen Talon avoimet illat. Kysy lisää 050 554 8010 / 045 8776 400 tai www.hilimat.fi.

Kuopion Työttömät ry. Suokatu 18 ma–pe 8–15, 050 4400 900, www.kuty.fi

Omaiset mielenterveystyön tukena, Itä-Suomi. OMA ry 040 715 7431.

Portti, terveysneuvonta- ja välineiden vaihtopiste suonensisäisesti huumeita käyttäville, Vuorikatu 31–33. Ma 12–16, ti 16–18, to 14–16.

Päihdekliniikka, Sammonkatu 16 A, hoitajan vastaanotto ma–pe klo 8 alkaen 017 183 672.

Päihdeosasto, Mälikatu 11, 017 183 684. **Rikosuhripäivystys**. Kuopion kriisikeskus 017 2627 738. Auttava puhelin 0203 16116. Juristin puhelinneuvonta 023 16117. www.riku.fi

Turvakoti- ja lastensuojelu 24h/vrk 017 183 393. Perhekriisityksikkö, Lastentie 1.

Vapaaseurakunnan ViaDia ilmainen ruokailu Vapaakirkolla ark. ma–to klo 11.

Vertaisryhmä abortin läpikäyneille ma 7.10.–28.11. klo 18 Kuopion NNKY:llä. Myllyk. 5. Riitta Mäntylä 044 321 2725, riitta@mantyla.info **Virvatuli ry:n lahjoitusruokajakelu** Myllykatu 1–3. Ti ja pe klo 10. Oma kassi mukaan.

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry:n eroinfo ma–to klo 10–16, ke klo 10–19, 020 7749 800.

KULTTUURI-KULMA

MENOVINKIT
23.10. - 6.11.

Galleria Carree

Vasili Reskalenkkö 23.10. - 10.11.

Galleria G 12

Timo Tolonen – maalauksia 19.10. - 7.11.

Galleria Pieni

Jenni Turunen 11. - 31.10.

Kuopion taidemuseo

Mukara mukara 10.10.2013–15.2.2014

Kuopion Korttelimuseo

Turhake 25.10.2013–1.2.2014

VB-valokuvakeskus

11-kollektiivi: Suomi/Finland 11.10. - 17.11.

Kino kuvakukko

25.10. alkaen Päivien kuohu (Michel Gondry)

25.10. alkaen The Grandmaster (Wong Kar-Wai)

30.10. Merrily we roll along-musikaali 1.11. alkaen Betoniyö (Pirjo Honkasalo)

Kuopion Musiikkikeskus

Helmiä ja timantteja 26.10. klo 19 Päivämatinea I 31.10. klo 12

Sinfoniasarja IV 31.10. klo 19 Latinalaisamerikkalaisen musiikin konsertti 4.11. klo 19

Kuopion kamarimusiikkiseura

Sinuhien jalanjäljillä 3.11. klo 16 Kuopion kaupungintalo

Senioreitten oma elokuvafestivaali

Suomen ensimmäinen vanhemmalle väelle suunnattu elokuvafestivaali järjestetään Kuopiossa kolmatta kertaa. Festivaali tarjoaa elokuvavuoden uutuuksia sekä huolella valittuja kotimaisia klassikkoja. Hopeatähdet-elokuvafestivaali 4.-10.11. Kino Kuva-kukossa. www.hopeatahdet.fi

Filosofiakahvila

Ohjattujen filosofisten keskustelujen syksyn teemana on luonto ja eläimet. Pauliina Kainulainen, TT puhuu teemalla ”Kristinusko ja luonto – kaksijakoinen perintö” Filosofiakahvilassa 5.11. klo 18-20 Ravintola Os, Pikku Os-kabinetti, Kuopio

Tuhlaajapojan paluu

Kuvataiteilija Hannu Lukin tuo 50-vuotisjuhlanäyttelyssään esille ensimmäistä kertaa teoksiaan lapsuus- ja nuoruusvuosilta. Monitaiteellisessa näyttelyssä on mukana myös äänitaiteilija Meeri Muinosen ääniteoksia. Tuhlaajapojan kotiinpaluu - Hannu Lukinin maalauksia & Meeri Muinosen ääniteoksia 4.10. – 24.11. Lapinlahden taidemuseossa.

Verkkotoimittaja

Tuija Hyttinen (vs.) puh. 040 4848 514 tuija.hyttinen@evl.fi

Taitto Kotimaa Oy

Ilmoitukset: Pirjo Teva puh. 020 754 2284, 040 680 4057 pirjo.teva@kotimaa.fi

Tilaukset

Kuopion ulkopuolelle 20 €/vuosikerta.

Jakelu Itella Posti Oy, Suora Lähetys Oy.

Jakelupalaute:

jakelupalaute@kotimaa.fi www.suoralahetys.fi, puh. 017 264 7800

Toimitus Suokatu 22 B, 5. krs., avoinna ma–pe klo 8–16.

Viestintäpäällikkö, Kirkko ja Koti -lehden päätoimittaja (Vt.) Ulla Remes puh. 040 4848 234 ulla.remes@evl.fi

Tiedottaja

Heli Haring (vs.) puh. 044 4144 801 heli.haring@evl.fi

Tiedottaja

Merja Tapio puh. 040 4848 236 merja.tapio@evl.fi

Verkkotoimittaja

Seija Rytönen (virkavapaalla)

www.kirkkojakoti.fi
www.facebook.com/kirkkojakoti

SEURAKUNNAT

ton). To klo 18.30 nuorten

Nuotta-ilta. La klo 18

Opkon opiskelijailta.

Donkkis Big Night pe

25.10 klo 18–20. Petosen

srk-talolla ja Juankosken

srk-talolla. **Sielunhoito-**

päivät 1.–3.11. Petosen

srk-talolla, Petri Välimäki.

Pe klo 18–21.15, ”Haavoit-

tuneen tunne-elämä ter-

vehtyminen”, la klo 13–17

”Kohti ehyempää elämää”,

su klo 12–16 ”Paikkani

elämässä ja seurakunnas-

sa”, klo 16 messu.

KUOPION
YMPÄRISTÖN
RAUHANYHDISTYS
Ahmatie 22

Seuroja voi kuunnella osoitteessa www.kuopion-rauhanyhdistys.net

Lauluseurat ke 23.10. klo 19

Rauhanyhdistys. **Raa-**

mattuluokka pe 25.10.

klo 18.30 Rauhanyhdistys.

Keskusteluilta la 26.10.

klo 18 Rauhanyhdistys. Ai-

heena seurustelu. **Seurat**

su 27.10. klo 14. Rauhanyh-

yhdistys. **Julkaisutapah-**

tuma ja seurat su 27.10.

klo 15.30. Rauhanyhdis-

tys. **Seurat** su 27.10. klo 17.

Rauhanyhdistys. **Tiistai-**

kerho ti 29.10. klo 10.30.

Rauhanyhdistys. **Laulu-**

seurat ke 30.10. klo 19.

Rauhanyhdistys. **Seurat**

to 31.10. klo 13.30 Riistave-

den palvelukeskus, Mu-

seotie 3.

SUOMEN

LUTERILAINEN

EVANKELIUMI-

YHDISTYS

Raamattu- ja lähetys-

piiri ke. 23.10. klo 18.30

keskusseurakuntatalolla

Aaronissa. Aiheena raa-

matun aarteet. **Sanaju-**

malanpalvelus to. 31.10.

klo 19 NNKY:n tiloissa,

Myllykatu 5, Häkämies.

Lähetysmyyjäiset pe.

1.11. klo 10.30 keskusseu-

rakuntatalolla. **Raamattu-**

ja lähetyspiiri ke. 6.11. klo

18.30 keskusseurakunta-

talolla Aaronissa. Aiheena

raamatun aarteet. **SLEY:n**

Itä-Suomen piirin työn-

tekijä on Johannes Häkä-

mies, 050 3212938, johan-

nes.hakamies@sley.fi

SUOMEN

RAAMATTUOPISTO

Pienryhmät kokoontu-

vat: **Raamattupiiri** ti klo

18.30 Merja-Riitta Jaakko-

sella, Pitkäsiima 15, Kuo-

pio, 040 557 3285. **Ruko-**

uspiiri ja keskusteleva

raamattupiiri ti klo 17.30

Kuopion NMKY:n toimis-

tossa, Kauppakatu 40–42.

Miesten kuntopiiri ma ja

to klo 10 Kuopion Niira-

lan uimahallissa. **Skype-**

raamis ma klo 19 ja **Sky-**

pe-novumpiiri ma klo 20.

Ilm. Rauno Perälä 044 290

2450. **Hyvän uutisen seu-**

rat Siilinjärven srk-talon

pienessä salissa ke 30.10.

klo 18.30. Puhujina khra

Seppo Laitanen, Mauri

Voutilainen ja Jouko Kau-

hanen. **”Rakkaita ystä-**

viä” -raamattuluentosar-

ja Kuopion NNKY:ssä su

3.11. klo 17. Luennoitsijana

Kankaanpään khra Keijo

Rainerma.

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS

Kuninkaankatu 22

050 569 1302

Toimipiste avoinna kes-

kiviikkoinen klo 10–13. **Ve-**

suut/seurat ke klo 11.

Kahvitarjoilu. Myytävä-

nä yhdistyksen tuotteita.

Seurat su 27.10. klo 14

Kuopiossa Alavan seura-

kuntasalissa. **KATSO IH-**

MISTÄ -juhlakonsertti

Herättäjä-Yhdistyksen

nuorisotyö 40 vuotta to

31.10. klo 18 Kuopion Tuo-

miokirkossa. Mukana ovat

mm. Jaakko Löytty, Kari

Haapala, Jukka Jyrä, Tep-
po Nuorva, Jouko Mäki-
Lohiluoma ja Pekka Koso-
nen. **Herättäjän kirkko-**
pyhä su 3.11. klo 10 Nilsias-
sä; messu, tarjoiluväliaika
ja seurat (Osmo Korkalai-
nen). **Herättäjän kirkko-**
pyhä su 3.11. klo 10 Juan-
koskella; messu, tarjoiluvä-
liaika ja seurat (Hannu Ko-
mulainen). **Seurat** su 3.11.
klo 18 Kuopiossa Männis-
tön vanhassa kirkossa.

AHOLANSAARI

Hiljaisuuden retriitti

25.–27.10. Järjestäjänä Järvi-Kuopion srk ja Aholansaari, retriitinhajaajina diakonissa Eeva Väättäinen ja rovasti Pentti Simojoki. **Aholansaaren Joulu** 23.–26.12. Tied. ja ilm. 050 4641 000, www.aholansaari.fi, aholansaari@aholansaari.fi

KUOPION

KRISTILLISET

ELÄKELÄISET

Laulun ja Sanan tilaisuus Mäntylän palvelukeskuksessa, Untamonkatu 5, ti 29.10 klo 13.30. **Laulutoukio**, kahvi ja Sanan tilaisuus keskussrk-talon Samulissa ti 5.11 klo 12.30.

VAKKA

Kuninkaankatu 22

017 2622 322, 043 824 3270 **Lähetyskauppa** Vakka avoinna ti–pe klo 11–15. www.kuopionseurakunnat.fi/lahetyskauppavakka

Oikaisu

Edellisen Kirkko ja koti -lehden keski-aukeamalla oli nimi-
virhe, Aaro Murto-
sen oikea sukunimi
on **Mustonen**.

Sydämellinen kiitos

kaikille, jotka olitte mukana Aasialaisen lounaan myötä auttamassa Sri Lankan köyhien lasten koulutusta. Aasialainen lounas tuotti 3600 euroa.

Tuomiokirkkoseurakunta
Sri Lankan kummiryhmä
Maanantain lähetyspiiri

KIITOS

Kirkkopyhästä
Kallaveden kirkossa 6.10.

Lämmin kiitos onnistuneesta päivästä Kallaveden kirkon henkilökunnalle ja vapaaehtoisille. Kiitos juhlassa esiintyneille ja kaikille kirkkovieraille.

*Karttulan Seudun
Kristilliset Eläkeläiset ry
Kristillisen Eläkeläitön Kuopion Piiri ry*

Kuopion ev.lut.seurakuntayhtymän hauta- ja puistotoimistossa on haettavana

TOIMISTOSIHTTEERIN

työsopimussuhteinen, vakituinen toimi

Toimistosihteerin tehtäviin kuuluu pääasiassa Järvi-Kuopion seurakunnan alueella tapahtuvat hautaustoimeen liittyvät ajanvaraukset ja asiakaspalvelu mm. henkilöiden, tilojen ja hautapaikkojen varaukset ja haudanhoitoasiat. Lisäksi tehtäviin kuuluvat hautakirjanpitotehtävät, haudanhoitoon liittyvät maksusopimukset ja laskutustyö. Toimistosihteeriltä edellytämme pitkäaikaista työkokemusta erilaisten atk-ohjelmien käytössä. Ammatillinen koulutus ja seurakunnallisen toiminnan tunteminen luetaan eduksi. Toimistosihteeriltä edellytämme myös asiakaspalvelussa nopeasti muuttuvien tilanteiden vuoksi hyvää tilannetajua ja muuntumisvalmiutta sekä yhteistyökykyä. Palkkaus määräytyy Kirkon yleisen virka- ja työehtosopimuksen vaativuusryhmän 402 mukaan. Lisäksi voidaan maksaa vuosisidonnaista henkilökohtaista palkanosaa (enintään 15 % vähimmäispalkasta). Työsuhde täytetään 1.12.2013 tai sopimuksen mukaan ja siinä noudatetaan neljän kuukauden koeaikaa. Ennen töiden vastaanottamista on esitettävä hyväksyttävä lääkärintodistus terveydentilastaan.

Kirjallinen hakemus ja ansioluettelo tulee toimittaa viimeistään 28.10.2013 klo 16.00 mennessä os. Kuopion ev.lut.seurakuntayhtymä, Hauta- ja puistotoimisto, Siunauskappelintie 3, 70110 Kuopio. Kuoreen merkintä ”Toimistosihteerin”. Lisätietoja, puistopäällikkö Aarne Laukkanen 040 4848237.

KUOPION EV. LUT.
SEURAKUNNAT
HAUTA- JA PUISTOTOIMI

KIRKKO & KOTI

18

**Kuopion ja
Siilinjärven
seurak**

RISTIVETOA

OLLI VIITANIEMI

”Petri Laaksosen konserteista, koulun aamuhartauksista ja runokirjoista.” Kaskisen tekstit olivat Anja Rissaselle (vas.) sekä Pihla ja Anna Mätölle tuttuja kolmessa polvessa.

Laulaen kuljettu matka

Pyhän Johanneksen kirkko täyttyi monenikäisistä Anna-Mari Kaskisen tekstien ystävistä

Minun lauluni -yh-teislauluilta 8.10. tarjosi soivan läpileikkauksen Kaskisen uraan sanoittajana. Kirkkosalin täyttivät sävelet Kaskisen tunnetuimmilta lauluntekijäkumppaneilta: **Pekka Simojoelta, Petri Laaksoselta ja Jaakko Löytyltä.** Mukaan mahtui pitkän uran varrelta kappaleita virsikirjasta, Liekit -musikaalista ja Mukulamessusta sekä useita Tuomasmessujen ja rippikoulujen kestoposukkeja.

Kirkkoherra **Aulikki Mäki-sen** mukaan Männistön seurakunnan juhluvuoden ohjelmistoon ha-luttiin tilaisuuksia kaikenikäisille. Tätä tarkoitusta Kaskisen vierailu palveli hyvin, ja iltaa voi pitää syyskuisen kirjailija **Sirpa Kähkö-**

sen vierailun tavoin onnistuneena valintana.

Sydämessä kuljettu matka

Isänsä puolelta riistaveteläistä sukua olevan Kaskisen kertomukset tekstien taustoista juurruttivat tutut laulut eletyn elämän maaperään. Illasta rakentui kuvaus paitsi kirjailijan myös kristityn kulkemasta matkasta.

Päätös lähteä perheen kanssa ulkosuomalaistyöhön kaukaiseen Melbourneen vuosiksi 1986-90 oli ollut Kaskiselle työläs: ”Joskus pisin matka kuljetaan sydämessä, asenteesta tai kutsumuksesta toiseen.” Myönteisen lähtöpäätöksen tunnelmissa syntyivät nykyään rippikouluissa paljon laulettu Olet vapaa -laulun säkeet: ”Irti päästä, olet vapaa lähtemään, anna suuren tuulen puhalttaa.”

Entä mitä kutsumusta kohti runoilijana, kirjailijana, kirkollisena vaikuttajana, Vivamon toiminnanjohtajana Lohjalla ja Lastenmaa -lehden päätoimittajana tunnettu Kaskinen on tällä hetkellä kulkemassa?

”Kirjoittajan kutsumus minulla on ollut nuoruudesta saakka”, työurallaan pääosin vapaana kirjoit-

tajana toiminut Kaskinen kertoo. Runoilija palvelee lahjoillaan kirkkoa myös kolmannen kauden kirkolliskokousedustajana. Kaskinen on parhaillaan mukana työryhmässä laatimassa virsikirjan lisävihkoa. Uusiakin tuulia hänellä on aikomus haistella: ”Suunnitteilla on opintovapaalle siirtyminen ja kirkkohistorian opiskelu”.

Arkiset sanat riittävät

Illan edetessä runoilija sanoitti kulkemaansa matkaa kristityn vakaumuksen kanssa. Nuoruuden varmoista ja selkeistä käsityksistä Kaskisen suunta on ollut kohti syvenevää Jumalan suuruuden ja salaisuuden laajuuden aavistamista sekä samalla kohti lujittuvaa luotamusta.

Jumalan salaisuuden äärellä ihmisen ei tarvitse silti jäädä sanattomaksi: ”Jumala on antanut meille Raamatun, Jeesuksen ja luonnon, jotka kertovat Hänestä, mutta myös omat sanamme, joilla voimme vapaasti puhua Jumalasta”, Kaskinen rohkaisee. ”Ei tarvitse olla oppinut teologi voidakseen rukoilla. Arkiset sanat riittävät.”

OLLI VIITANIEMI

TYÖNTEKIJÄLTÄ

Perheneuvontaa tässä ajassa

Kirkossa perheneuvontaa on tehty ensi vuonna jo 70 vuotta. Martti Yrjänä Joensuu aloitti perheneuvonnan kirkon työnä 19.11.1944 kirjoituksellaan ”Älkää ottako eroa”. Ensimmäisenä perheneuvonta alkoi Tampereella. Siitä alkoikin sitten perheasiain neuvottelukusten perustaminen seurakuntiin. Kuopiossa perheneuvonta aloitettiin 1965, joten vuonna 2015 mekin vietämme juhla-

vuotta. Perheneuvonnalla on perheiden kannalta preventiivinen, syvempiä ongelmia ennaltaehkäisevä merkitys. Perheneuvonta voi tarjota apua jo silloin, kun tilanne parisuhteessa ei ole kriisiytynyt mahdolltomaksi. Kynnys perheneuvontaan tulemiselle on pidetty hyvin matalana. Jo sekin, että riidellään niin, että kumpikin tai jompikumpi osapuolista kokee voivansa huonosti, riittää tulosyys. Myös erilaiset miettimiset siitä, miten voidaan saada parisuhde paremmaksi, on hyvä tulosyys. Olisi-kin hyvä, jos perheet ottaisivat kontaktia ajoissa. Pienempää lieskaa on parisuhteessakin helpompi hallita kuin täyttä roihua. Silti edelleen perheneuvontaan hakeudutaan vasta, kun ongelmat ovat jatkuneet vuosia.

Perheneuvonnassa voidaan kuitenkin todeta, että nuoret osaavat hakea apua hyvissä ajoin. He ovat myös

hyvin aktiivisia työskentel-mään parisuhteensa parhaaksi. Nuorilla ei myöskään ole vuosien taakkoja harteillaan, loukkaantumisia, selvittämättä jääneiden riitojen vuorta, mikä usein pidempään parisuhteessa olleilla pitkittää parisuhdeasioiden selvittelyä. Viisautta on myös sekin, että perheneuvontaan hakeudutaan jopa ennen avioliittoa tai kun mietitään uusperheen perustamista. Seurustelevat tai yhdessä asuvat haluavat selvittää parisuhteen pelisääntöjä ennen kuin sitoutuvat avioliiton kautta yhteiseen elämään. Taannoin parisuhdekahveillakin tämä teema koettiin tärkeäksi.

Perheneuvonnalla on positiivinen merkitys kirkon julkisuuskuvassa. Perheneuvonta tarjoaa konkreettista apua ja tukea perheen eri elämänvaiheissa. Perheneuvonnassa toimitaan perheiden arjessa, ollaan läsnä heidän elämänsä kriiseissä, suruissa ja iloissa-kin. Jokaisen elämään liittyy myös ilo, jonka löytymistä voidaan yhdessä hehkuttaa. Toki muutkin organisaatiot antavat perheille tukea, mutta pariterapia on perinteisesti ollut kirkon työtä. Perheessä vallitseva riittävän hyvä tasapaino on tärkeä tekijä perheenjäsenten kykyyn tukea toinen toistaan. Perhe on hyvin vahva yksikkö silloin, kun sen asiat ovat kunnossa. Jokaisen tunne-elämän kannalta on tärkeää kokea, että on omassa läheisessä yhteisössään hyväksytty ja rakastettu.

**IRENE VENEJÄRVI
JA TYÖRYHMÄ
Perheasiain
neuvottelukeskus**

TIMO HARTIKAINEN

Kolme uutta sairaalapastoria

Kuopion Alavan kirkossa siunattiin kuun alussa sairaalapastorin virkaan **Sari Kärhä, Maarit Koivurova ja Annamajja Louheranta.**

Koivurova on nimitetty vakituiseen virkaan viime vuoden huhtikuussa. Kärhä ja Louheranta puolestaan aloittivat aikaisemmin tänä vuonna viisivuotiskautensa sairaalapastoreina.

Virkaan siunaamisen toimitti kirkkoherra **Hannu Koskelainen.** Tilaisuudessa saarnasi johtava sairaalasielunhoitaja **Risto Voutilainen.**

Sairaalapastorit palvelevat Kysissä, Harjulan, Julkulan ja Niuvanniemmen sairaaloissa, sekä pyydettyäessä Neuronissa.

Mikä on ihminen?

Hautausyrittäjä ja urheiluvalmentaja Sami Länsivuori kohtaa työssään ihmisen ruumiillisena ja henkisenä.

ARI-PEKKA KERÄNEN

”Joskus valmentaja tulee pukukoppiin ykköset yllään.

”Maasta sinä olet tullut, maaksi sinun pitää jälleen tulla. Jeesus Kristus, Vapahtajamme, herättää sinut viimeisenä päivänä.” Papin sanojen jälkeen kappelissa on hiljaista.

Hiekkaristi vainajan arkun päällä puhuu sanatonta kieltään.

Tunteet ja ajatukset harhailevat – joku miettii jo muistotilaisuuden kulkua.

Saattoväki ei ole saapunut tähän hetkeen yksin. Saman katon alla siunauskappeliin henkilökunta ja eri hautaustoimistojen työntekijät tekevät hienotunteisen huomaamattomaa työtään:

Kukkalaitteita toimitetaan paikalle, tuhkauurna luovutetaan omaisille, viereistä kappelista siistitään ja virsitaulun numeroita vaihdetaan, hautaustoimiston painattamia käsiohjelmiä viedään ovelle jaettaviksi, näyttöhuoneessa valkeaan verhotun vainajan arkua avataan jäähyväisten jättöä varten.

Tämä työ on hyvin tehty silloin, kun surevan omaisen ei tarvitse kiinnittää sen kulkuun huomiota. Yksi työn tekijöistä on urheiluvalmentajanakin tunnettu **Sami Länsivuori**.

Isien askelia seuraten

”Siunauskappelilla tehtäväni on olla omaisten tukena ja apuna, ohjata tilannetta eteen päin”, Länsivuori kertoo. Hänelle kuoleman ja surun todellisuus on enemmän kuin arkipäivistä: neljässä polvessa toimineen 110-vuotiaan per-

heyrytyksen jatkajalle kyseessä on myös lapsuuden kasvuympäristö.

Päätös jatkaa suvun työtä oli Samille pienestä pitäen selvä:

”Lapsena kurkin toimistolla verhon raosta, kuinka sureva ihminen kohdataan. Suru ja kuolema olivat luonnollisia asioita, jotka aidosti kiinnostivat.”

Ensikertaa Sami oli isän apuna pukemassa vainajaa 15-vuotiaana.

Ukiltaan, joka oli myös kova juoksija, Sami peri kipinän urheiluun: ensin jalkapalloon ja myöhemmin pikajuoksuun suomenmestaruustasolla asti. Kilpauran päätyttyä vuonna 1998 työ urheilun parissa on yhä jatkunut pikajuoksuvalmentajana sekä KuPS:n fysiikka-valmentajana.

Toimenkuvat sekoittuvat saman päivän sisällä: ”Joukkueessa naureskellaan, kun valmentaja saapuu pukukoppiin ykköset yllään.” Työpäivä saattaa jatkua vaikkapa sairaalassa vainajaa arkkuun pukien.

Herkkyyks ruumiillisuuden kohtaamisessa

Mitä merkitsee ruumiillisuus sekä elävien että kuolleiden parissa työtä tekeväille ammattilaiselle?

”Urheilussa se merkitsee suorituskyykyä ja ruumiin hallintaa”, fysiikkavalmentaja punnitsee.

Hetken harkittuaan hautausyrittäjä jatkaa: ”Se on asia, joka on erityisellä pietteillä ja kunnioituksella kohdattava.” Pienessä kaupungissa monella elämän alueella tunnettu Länsivuori saattaa hautaan paljon tuttaviaan.

”Tutun vainajan vaatettaminen pysäyttää aina hetkeksi muistelemaan häntä.”

Länsivuori on urallaan nähnyt muutosta kuopiolaisten tavassa kohdata kuolemaa: hautajaiset ovat pienimuotoisempia, ja vainajaa halutaan yhä harvemmin katsoa ennen siunausta. ”Jos vainajan kunto on hyvä, niin katsominen on yleensä positiivinen kokemus”, ammattilainen rohkaisee.

Pieteettiä vaaditaan ruumiillisuuden kohtaamisessa myös valmennuksessa. Erityisesti nuorten urheilijoiden kanssa on oltava herkkänä, sillä huippu-urheilun vaatimukset voivat pahimmillaan edesauttaa vaikkapa syömishäiriön syntymistä.

”Ravintovalmennus on keskeinen osa valmennusta”, valmentaja tähdentää. ”Erityisesti pikajuoksu on kehon rakentamista oikeaan tasapainoon: miten siitä saa vahvan ja nopean terveyttä vaarantamatta.”

Toivoon rohkaisija

Hautaustoimistossa ja urheilukentillä ollaan kasvokkain myös ihmisen henkisen puolen kanssa.

”Omaisten reaktiot vaihtelevat laidasta laitaan, toisilla tunteet nousevat pintaan vasta hautajaisten jälkeen”, monta surua kohdantunut kertoo.

Kaupungilla Sami kohtaa paljon hautajaisista tuttuja, jotka kertovat kuulumisiaan. Eivät silti kaikki:

”Joku vaihtaa minut nähdessään kadun puolta, ja se on ihan ymmärrettävää.”

Myös urheilussa henkisellä puolella on olennainen merkitys: ”Henkinen vahvuus

on keskeinen osa urheilijan lahjakkuutta. Sitä olen oppinut arvostamaan yhä enemmän”, valmentaja jatkaa. Urheilijan vastoinikäymiset haastavat myös valmentajan henkisen kantin: itkut itketään yhdessä – ja sitten jatketaan eteenpäin.

Sami Länsivuori onkin sekä fyysinen että psyykinen valmentaja: ”Yltiöoptimistina minun on helppo psyykata ja kannustaa eteenpäin. Toivon, etten kyynisty: sitä on vältettävä.” Henkisen valmennuksen Sami kokee silti fyysistä haastavammaksi.

Toivon esillä pitäminen on jatkuva haaste myös hautaustoimistolla: ”Myös surevalle omaiselle yritän tuoda valoa synkkään tilanteeseen.”

Pyhäinpäivä kutsuu pysähtymään

Pyhäinpäivä on vuoden harvoja lauantaita, jolloin ei vietetä hautajaisia.

Silloinkin Samin askeleet kulkevat Kuopion isolle hautausmaalle – yhdessä perheen kanssa oman isänsä haudalle. Hautakiveen on kaiverrettu sanat: ”Istu tähän ja muistele hetki”. Isän leposijan äärellä Sami viivähtää myös työpäivien lomassa.

Mutta mitä ihmiselle kuoleman jälkeen tapahtuu?

”Ruumis on vain kuori, itse ihminen on muualla”, lukemattomia vainajia kohdannut asettelee mielteliäänä sanojaan. ”En osaa sanoa: se on suuri mysteeri”.

Pyhäinpäivänä hautakivien hiljaisuudessa puhuu jälleen risti.

OLLI VIITANIEMI